

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 30. mája 2013¹

Vec C-58/12 P

**Groupe Gascogne SA
proti**

Európskej komisii

„Odvolanie — Hospodárska súťaž — Kartel — Odvetvie priemyselných plastových vriec — Pokuty — Porušenie základného práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote Všeobecným súdom“

Predhovor

1. Dňa 16. novembra 2011 Všeobecný súd vydal tri samostatné rozsudky², ktorými zamietol samostatné žaloby o neplatnosť rozhodnutia Komisie vo veci COMP/38354 – Priemyselné vrecia³. Komisia v tomto rozhodnutí konštatovala, že došlo k závažnému a dlhotrvajúcemu porušeniu vtedajšieho článku 81 ES (teraz článok 101 ZFEÚ), a uložila vysoké pokuty viacerým dcérskym spoločnostiam a ich materským spoločnostiam. Tieto návrhy sa týkajú jedného z odvolaní podaných proti uvedeným rozsudkom Všeobecného súdu.⁴

2. Tieto odvolania okrem toho, že vyvolávajú doteraz neposudzované otázky práva hospodárskej súťaže, obsahujú námietky, podľa ktorých Všeobecný súd porušil článok 47 Charty základných práv (ďalej len „Charta“)⁵, keďže nerozhodol v primeranej lehote. Z tohto dôvodu je zrejmé, že Súdny dvor sa musí usilovať rozhodnúť o týchto odvolaniach bezodkladne. S cieľom vyhovieť tejto požiadavke a súčasne zohľadniť potrebu poskytnúť primeraný čas na preklad som rozdelila otázky, ktorými sa v týchto troch návrhoch zaoberám, takto.

3. Kľúčové ustanovenia právnych predpisov spolu s opisom kartelu, konania, ktoré viedlo k prijatiu rozhodnutia Komisie, a uložených pokút sa nachádzajú v bodoch 6 až 34 mojich návrhov prednesených vo veci Gascogne Sack Deutschland⁶. Keďže každé odvolanie poukazuje na trochu odlišné aspekty, pokiaľ ide o okolnosti, za ktorých materské spoločnosti sú alebo nie sú zodpovedné za konanie svojich stopercentných dcérskych spoločností, touto otázkou sa zaoberám vo všetkých troch

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Rozsudky zo 16. novembra 2011 vo veci Kendrion/Komisía (T-54/06), Groupe Gascogne/Komisía (T-72/06) a Sachsa Verpackung GmbH/Komisía (T-79/06). V angličtine je uverejnené zhrnutie troch napadnutých rozsudkov. Úplné znenia všetkých troch rozsudkov vo francúzštine sú dostupné na internetovej stránke Súdneho dvora. Rozsudok týkajúci sa spoločnosti Kendrion je dostupný v úplnom znení aj v holandčine.

3 — Rozhodnutie Komisie K(2005) 4634 v konečnom znení z 30. novembra 2005 týkajúce sa konania podľa článku 81 Zmluvy o ES (Vec COMP/38354 – Priemyselné vrecia) (ďalej len „rozhodnutie“). Jeho zhrnutie je uverejnené v Ú. v. EÚ L 282, 2007, s. 41.

4 — Veci Gascogne Sack Deutschland/Komisía (C-40/12 P), Kendrion/Komisía (C-50/12 P) a Groupe Gascogne/Komisía (C-58/12 P, prejednávaná vec). Pre úplný prehľad žalôb, ktorými bolo rozhodnutie napadnuté pred Všeobecným súdom a o nasledujúcich odvolaniach pozri bod 102 nižšie.

5 — Ú. v. EÚ C 83, 2010, s. 2.

6 — Už citovanej v poznámke pod čiarou 4.

návrhoch. Moja analýza otázok vyplývajúcich z tvrdenia, že Všeobecný súd nerozhodol v primeranej lehote (najmä kritériá na určenie, či došlo k neprimeraným prietahom, a prípadné prostriedky nápravy, ktoré možno poskytnúť, ak k takým prietahom došlo), je obsiahnutá v bodoch 70 až 150 nižšie. Preskúmanie podrobných tvrdení uvedených každou odvolateľkou (napríklad) v súvislosti s primeranosťou úvah uvedených v rozsudkoch Všeobecného súdu sa samozrejme nachádza v návrhoch, ktorých predmetom je konkrétne odvolanie.⁷

Úvod

4. Groupe Gascogne vo svojom odvolaní napáda výklad dvoch pojmov práva hospodárskej súťaže, ktorý podal Všeobecný súd: pojmu podnik a zásady, že zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila stopercentná dcérska spoločnosť, treba pripísať jej materskej spoločnosti. Groupe Gascogne tvrdí, že v prípade, ak sa za takéto porušenie ukladá akákoľvek pokuta na základe spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti, maximálna výška (ďalej len „10 % limit“) tejto pokuty sa má vypočítať podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003⁸ tak, že sa vezme do úvahy kombinovaný obrat dcérskej spoločnosti a jej materskej spoločnosti, a nie celosvetový obrat spoločností, ktoré tvoria celú skupinu spoločností.⁹

Právne predpisy

Smernica o konsolidovaných účtovných závierkach

5. Jedným z cieľov smernice o konsolidovaných účtovných závierkach¹⁰ je koordinovať vnútroštátne právne predpisy upravujúce ročné účtovné závierky niektorých typov obchodných spoločností, najmä skupín spoločností, ktoré tvoria podnik.¹¹ Ďalším cieľom tejto smernice je zabezpečiť, aby finančné informácie o takých podnikoch boli sprístupnené akcionárom a tretím osobám.¹² Podniky, na ktoré sa vzťahuje povinnosť pripravovať konsolidované účtovné závierky, sú vymedzené v článku 1 ods. 1 a 2. Medzi tieto podniky patrí každý materský podnik, ktorý:

- „a) má väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v inom podniku ..., alebo
- b) má právo vymenovávať alebo odvolávať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu iného podniku... a je súčasne akcionárom alebo spoločníkom tohto podniku, alebo
- c) má právo uplatňovať rozhodujúci vplyv na podnik..., ktorého je akcionárom alebo spoločníkom...“.

7 — Návrhy vo všetkých troch odvolacích konaniach budú prednesené 30. mája 2013.

8 — Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205). Nariadenie č. 17 bolo zrušené na základe článku 43 ods. 1 nariadenia č. 1/2003. Komisia citovala obidve nariadenia v časti 6 rozhodnutia ako právny základ uložených pokút. Relevantnými ustanoveniami nariadenia č. 17 sú článok 15 ods. 2 a článok 17. Sú premietnuté v článku 23 ods. 2 a 3 a článku 31 nariadenia č. 1/2003. V týchto návrhoch budem odkazovať na ustanovenia nariadenia č. 1/2003, ktoré treba vykladať tak, že zahŕňajú aj článok 15 ods. 2 a článok 17 nariadenia č. 17, keďže neboli podstatne zmenené, pokiaľ ide o otázky, ktoré sú predmetom týchto odvolaní.

9 — Rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia (C-413/08 P, Zb. s. I-5361, bod 102). V usmerneniach k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESÚO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171) sa v súvislosti s 10 % limitom uvedeným v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 tiež spomína celosvetový obrat. Preto budem v týchto návrhoch pri označovaní obratu celej skupiny spoločností používať výraz „celosvetový obrat“.

10 — Siedma smernica Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 vychádzajúca z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (Ú. v. ES L 193, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 58).

11 — Pozri prvé odôvodnenie smernice o konsolidovaných účtovných závierkach.

12 — Pozri tretie odôvodnenie smernice o konsolidovaných účtovných závierkach.

6. Článok 16 smernice o konsolidovaných účtovných závierkach okrem iného stanovuje:

„1. Konsolidovaná účtovná závierka obsahuje konsolidovanú súvahu, konsolidovaný výkaz ziskov a strát a poznámky k závierke.

...

3. Konsolidovaná účtovná závierka poskytne verný a pravdivý obraz o aktívach a pasívach, finančnej situácii a zisku alebo strate podnikov zaradených do nej a braných ako celok.“

Zhrnutie napadnutého rozsudku

7. V prvom stupni Groupe Gascogne¹³ navrhovala, aby Všeobecný súd:

- zrušil rozhodnutie v rozsahu, v akom jej je určené a ukladá jej pokutu,
- zmenil rozhodnutie v rozsahu, v akom v rozpore s článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 ukladá jej dcérskej spoločnosti Gascogne Sack Deutschland (ďalej len „GSD“) pokutu vyššiu ako 10 % obratu spoločnosti GSD,
- subsidiárne zrušil článok 2 písm. i) rozhodnutia,
- ďalej subsidiárne zmenil článok 2 písm. i) rozhodnutia a znížil pokutu uloženú spoločne a nerozdielne spoločnostiam Groupe Gascogne a GSD,
- uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

8. Na podporu svojej žaloby o neplatnosť rozhodnutia Groupe Gascogne uviedla tri žalobné dôvody. Po prvé Groupe Gascogne tvrdí, že Komisia porušila článok 101 ZFEÚ tým, že jej nesprávne pripísala spoločnú a nerozdielnú zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila GSD. Po druhé Groupe Gascogne tvrdí, že Komisia sa v rozhodnutí dopustila nesprávneho právneho posúdenia, lebo nesprávne vyložila pojem „podnik“ uvedený v článku 81 ES. V dôsledku toho porušila článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 tým, že uložila spoločnosti Groupe Gascogne pokutu, ktorá bola vypočítaná na základe celosvetového obratu spoločnosti Groupe Gascogne, a nie na základe kombinovaného obratu spoločnosti Groupe Gascogne (zrejme s prihliadnutím na obrat holdingovej spoločnosti Groupe Gascogne, no bez ohľadu na obrat jej dcérskych spoločností) a spoločnosti GSD. Po tretie Groupe Gascogne tvrdí, že pokuta uložená spoločne a nerozdielne jej a spoločnosti GSD porušuje zásadu proporcionality, keďže Komisia nezabezpečila, aby existoval primeraný vzťah medzi uloženou pokutou a skutočným obratom dosiahnutým v odvetví plastových vriec.

9. Na pojednávaní v prvom stupni Groupe Gascogne uviedla tri výhrady týkajúce sa porušenia jej základných práv zaručených Chartou. Po prvé namietala porušenie práva na obhajobu a prezumpcie nevinu, ktoré sú zaručené článkom 48 Charty. Po druhé uviedla, že odôvodnenie rozhodnutia je nedostatočné, a preto bráni akémukoľvek preskúmaniu jeho zákonnosti. Po tretie poukázala na články 47 a 49 Charty, pričom tvrdila, že Všeobecný súd by mal uplatniť svoju neobmedzenú právomoc a uložiť primeranú sankciu.

10. V bode 31 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že prvá výhrada týkajúca sa porušenia práva spoločnosti Groupe Gascogne na obhajobu a prezumpcie nevinu obsahuje nové skutočnosti, a preto je neprípustná.

13 — Rozsudok Groupe Gascogne/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 2, ďalej len „napadnutý rozsudok“).

11. Všeobecný súd zamietol všetky tri žalobné dôvody a v dôsledku toho zamietol žalobu v celom rozsahu.

Odvolacie dôvody

12. Groupe Gascogne uvádza štyri odvolacie dôvody.

13. Po prvé Groupe Gascogne tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že odmietol preskúmať vplyv zmien, ktoré nastali v právnom poriadku EÚ nadobudnutím platnosti článku 6 ods. 1 ZEÚ 1. decembra 2009, osobitne pokiaľ ide o článok 48 Charty.

14. Po druhé Groupe Gascogne tvrdí, že Všeobecný súd porušil článok 101 ZFEÚ a článok 48 Charty jednak tým, že jej nesprávne pripísal spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila GSD od 1. januára 1994 do 26. júna 2002, len na základe toho, že GSD bola stopercentnou dcérskou spoločnosťou spoločnosti Groupe Gascogne, a jednak tým, že potvrdil rozhodnutie v rozsahu, v akom sa v ňom konštatovalo, že Groupe Gascogne je do výšky 9,9 milióna eur spoločne a nerozdielne zodpovedná za zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti GSD.

15. Po tretie Groupe Gascogne subsidiárne tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že nesprávne vyložil pojem „podnik“ a v dôsledku toho určil 10 % limit pokuty, ktorú možno uložiť, s prihliadnutím na celosvetový obrat spoločnosti Groupe Gascogne, a nie na základe kombinovaného obratu spoločnosti GSD a jej materskej spoločnosti.

16. Po štvrté Groupe Gascogne tiež subsidiárne tvrdí, že Všeobecný súd porušil článok 47 Charty, keďže nerozhodol o veci v primeranej lehote.

Prvý a druhý odvolací dôvod – porušenie základných práv a nezlučiteľnosť domnienky rozhodujúceho vplyvu – článok 48 Charty

17. V rámci svojho prvého odvolacieho dôvodu Groupe Gascogne tvrdí, že Všeobecný súd sa tým, že konštatoval, že výhrada uplatnená na pojednávaní týkajúca sa zmeny postavenia Charty po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy je nepripustná, dopustil nesprávneho právneho posúdenia. V rámci svojho druhého odvolacieho dôvodu Groupe Gascogne tvrdí, že domnienka rozhodujúceho vplyvu¹⁴, na základe ktorej jej bolo pripísané porušenie, ktorého sa dopustila GSD, je nezlučiteľná s jej základným právom na spravodlivý proces, lebo táto domnienka v skutočnosti pôsobí ako prezumpcia viny.

18. Prvý a druhý odvolací dôvod posúdim spoločne, keďže oba tieto dôvody sa týkajú problematiky základných práv.

14 — Podľa ustálenej judikatúry správanie dcérskej spoločnosti môže byť pripísané jej materskej spoločnosti najmä vtedy, keď dcérska spoločnosť nerozhoduje o svojej obchodnej politike nezávisle. Za týchto okolností materská spoločnosť a dcérska spoločnosť tvoria jeden podnik v zmysle článku 101 ZFEÚ. Komisia môže adresovať rozhodnutie, ktorým sa ukládajú pokuty, materskej spoločnosti bez toho, aby musela preukázať jej osobnú účasť na porušení. Ak materská spoločnosť vlastní celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, platí domnienka, že je schopná uplatňovať rozhodujúci vplyv na túto dcérsku spoločnosť, a platí vyvrátiteľná domnienka, že skutočne uplatňuje taký vplyv (ďalej len „domnienka rozhodujúceho vplyvu“). Pozri rozsudok z 19. júla 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia (C-628/10 P a C-14/11 P, ďalej len „rozsudok Alliance One“, body 42 až 46 a tam citované judikatúry).

Zhrnutie tvrdení

Odvolaie spoločnosti Groupe Gascogne

19. Pokiaľ ide o prvý odvolací dôvod, Groupe Gascogne namietá, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho posúdenia, keďže nezohľadnil účinky postavenia Zmluvy, ktoré bolo priznané Charte po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy. Okrem toho, aj keď Všeobecný súd správne konštatoval, že právo na obhajobu a prezumpcia nevinoty boli zaručené podľa práva EÚ pred 1. decembrom 2009 na základe všeobecných právnych zásad, tieto zásady nemajú rovnakú právnu silu ako Zmluva. Zmena postavenia Charty teda znamená, že súdy EÚ musia v súčasnosti dôslednejšie uplatňovať zaručené práva.

20. V súvislosti so svojím druhým odvolacím dôvodom Groupe Gascogne tvrdí, že článok 48 Charty sa má vykladať z hľadiska článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „EDLP“). Súdny dvor by mal pri výklade článku 48 Charty zohľadniť aj ústavy a právne tradície členských štátov. Uplatnenie domnienky rozhodujúceho vplyvu v skutočnosti pôsobí ako prezumpcia viny, a preto je zakázané.

21. Rozsudok Všeobecného súdu navyše neobsahuje odôvodnenie preukazujúce, že Groupe Gascogne skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv na svoju dcérsku spoločnosť GSD. Groupe Gascogne nemala nijakú kontrolu nad činnosťami spoločnosti GSD v odvetví plastových vriec. Všeobecný súd preto nesprávne pripísal spoločnosti Groupe Gascogne praktiky spoločnosti GSD.

Reakcia Komisie

22. Komisia považuje prvý odvolací dôvod za zjavne nedôvodný.

23. Počas písomnej časti konania neboli uvedené nijaké výslovné tvrdenia týkajúce sa porušenia prezumpcie nevinoty alebo práva na obhajobu. Okrem toho Všeobecný súd neodmietol preskúmať vplyv zmeny postavenia Charty. Dospel len k záveru, že táto zmena neovplyvnila právny stav, keďže prezumpcia nevinoty a právo na obhajobu už boli súčasťou právneho poriadku EÚ. Tvrdenie, že všeobecné právne zásady nemajú rovnakú právnu silu ako Zmluva, je neúčinné.

24. Komisia sa domnieva, že druhý odvolací dôvod spoločnosti Groupe Gascogne je v zásade neprípustný, prinajmenšom neúčinný a v každom prípade nedôvodný.

25. Keďže druhý odvolací dôvod sa týka otázok, ktoré neboli vznesené v konaní pred Všeobecným súdom, je neprípustný. Písomné pripomienky spoločnosti Groupe Gascogne v prvom stupni neobsahovali nijaké odkazy na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa článku 6 EDLP alebo na judikatúru francúzskej Conseil Constitutionnel (Ústavná rada). Stanovisko spoločnosti Groupe Gascogne je založené na nesprávnom výklade judikatúry týkajúcej sa pripísania zodpovednosti materskej spoločnosti za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť. Komisia poukazuje na návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Alliance One.¹⁵

26. Komisia tvrdí, že druhý odvolací dôvod je neúčinný, lebo Komisia nezaložila svoje konštatovanie, že Groupe Gascogne bola zodpovedná spoločne a nerozdielne so spoločnosťou GSD, len na domnienke rozhodujúceho vplyvu. Všeobecný súd podrobne preskúmal ďalšie faktory predložené Komisiou, ktoré preukázali, že Groupe Gascogne skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv na správanie spoločnosti GSD.

15 — Už citovanej v poznámke pod čiarou 14.

27. Z rozsudku Súdneho dvora vo veci Elf Aquitaine¹⁶ vyplýva, že domnienka rozhodujúceho vplyvu je zlučiteľná s prezumpciou nevinu zaručenou v článku 48 Charty. Druhý odvolací dôvod je teda nedôvodný.

Posúdenie

Základné práva – prípustnosť v prvom stupni

28. Z článku 44 ods. 1 písm. c) v spojení s článkom 48 ods. 2 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu vyplýva, že výhrada spoločnosti Groupe Gascogne týkajúca sa článku 48 Charty vykladaného z hľadiska článku 6 EDLP by mohla byť prípustná len vtedy, ak by bola založená na skutkových alebo právnych okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania.

29. Zo žiadosti spoločnosti Groupe Gascogne o opätovné otvorenie písomnej časti konania (obsiahnutej v liste z 20. októbra 2010) z dôvodu, že v priebehu konania vyšla najavo nová právna okolnosť, vyplýva, že jej právni zástupcovia sa domnievali, že výhrada týkajúca sa základných práv vyvoláva nové otázky, ktoré neboli zahrnuté v pôvodnej žalobe.

30. Konštatovanie Všeobecného súdu v bode 27 napadnutého rozsudku jasne svedčí o tom, že výhrada spoločnosti Groupe Gascogne týkajúca sa článku 48 Charty nebola súčasťou jej pôvodnej žaloby o neplatnosť. Všeobecný súd uviedol:

„Pokiaľ ide o výhrady žalobkyne založené na porušení zásady prezumpcie nevinu a práva na obhajobu, ktoré sú zaručené článkom 48 Charty, treba konštatovať, že tieto výhrady dopĺňajú tvrdenia uvedené v rámci žalobných dôvodov a nesúvisia s pôvodne uvedenými tvrdeniami dostatočne úzko na to, aby ich bolo možné považovať za súčasť riadneho vývoja diskusie v súdnom konaní. Tieto výhrady teda treba považovať za nové.“¹⁷

31. Okrem toho obsah tejto výhrady sa odlišoval od obsahu výhrady týkajúcej sa článku 49 Charty v súvislosti s proporionalitou uloženej sankcie. Preto tvrdenia spoločnosti Groupe Gascogne dostatočne nesúviseli s touto otázkou na to, aby predstavovali rozšírenie už uvedených tvrdení.

32. Domnievam sa teda, že posúdenie Všeobecného súdu bolo správne.

33. Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že výhrada spoločnosti Groupe Gascogne uvedená na pojednávaní, ktorá sa týkala porušenia článku 48 Charty, je neprípustná.

Základné práva – zlučiteľnosť domnienky rozhodujúceho vplyvu s článkom 48 Charty

34. Výhrada spoločnosti Groupe Gascogne sa skladá z troch častí: po prvé Všeobecný súd mal pri výklade článku 48 Charty zohľadniť článok 6 EDLP a právne tradície členských štátov, po druhé domnienka rozhodujúceho vplyvu sa uplatnila ako prezumpcia viny a po tretie Všeobecný súd neuviedol dostatočné odôvodnenie preukazujúce, že Groupe Gascogne uplatňovala taký vplyv na spoločnosť GSD.

16 — Rozsudok z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia (C-521/09 P, Zb. s. I-8947, ďalej len „rozsudok Elf Aquitaine“, body 59 až 62).

17 — Táto poznámka pod čiarou sa netýka slovenského znenia návrhov.

35. Ak by sa spoločnosti Groupe Gascogne umožnilo uviesť po prvýkrát v konaní pred Súdny dvorom dôvody, ktoré včas neuviedla v konaní pred Všeobecným súdom, mohla by v odvolacom konaní predložiť spor v širšom rozsahu, ako bol ten, ktorý bol prejednaný v prvom stupni. V odvolacom konaní je však právomoc Súdneho dvora v zásade obmedzená na preskúmanie toho, ako Všeobecný súd posúdil žalobné dôvody uplatnené v konaní pred ním.¹⁸

36. V súvislosti s prvým odvolacím dôvodom som už poznamenala, že Groupe Gascogne v prvom stupni neuviedla výhrady týkajúce sa výkladu článku 48 Charty z hľadiska článku 6 EDLP alebo právnych tradícií členských štátov.¹⁹ Z toho vyplýva, že v rozsahu, v akom sa výhrada spoločnosti Groupe Gascogne týka otázok, ktoré boli vznesené po prvýkrát v konaní pred Súdny dvorom, je neprípustná.²⁰

37. Tieto otázky bolo možné vzniesť počas písomnej časti konania pred Všeobecným súdom. Po prvé uvedené práva boli súčasťou všeobecných právnych zásad práva Únie. Po druhé, hoci Charta ešte nebola právne záväzná, Súdny dvor pred nadobudnutím platnosti článku 6 ZEÚ vo svojich rozhodnutiach často vychádzal z jej ustanovení.²¹ Okrem toho Súdny dvor konštatoval, že Lisabonská zmluva len kodifikuje Chartu.²²

38. Súdny dvor rozhodol, že domnienka rozhodujúceho vplyvu nie je nezlučiteľná s článkom 48 Charty.²³ Navyše na rozdiel od tvrdenia spoločnosti Groupe Gascogne Súdny dvor konštatoval, že táto domnienka v skutočnosti nepôsobí ako prezumpcia viny.²⁴

39. Ako Všeobecný súd uviedol v bode 73 napadnutého rozsudku, tvrdenie spoločnosti Groupe Gascogne, že odôvodnenie Komisie bolo nedostatočné, bolo uvedené „... v podstate na podporu názoru, že žalobkyňa sa nezúčastňovala na činnosti spoločnosti [GSD], keď v roku 1994 kúpila túto spoločnosť. Obchodný záujem tohto nadobudnutia v zásade spočíval v otvorení odbytu pre papier vyrábaný skupinou žalobkyne, no jej cieľom nebolo zasahovať do obchodného správania spoločnosti [GSD] ani osobitne do odvetvia priemyselných plastových vriec, v ktorom žalobkyňa nepôsobila a ktoré malo v každom prípade malý ekonomický význam“.²⁵

40. Povinnosť odôvodnenia rozsudkov, ktorá prináleží Všeobecnému súdu podľa článku 36 a článku 53 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, neukladá Všeobecnému súdu povinnosť vypracovať také odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom a jednotlivo rozbieralo všetky tvrdenia účastníkov sporu. Odôvodnenie teda môže byť implicitné, ak umožní dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, na ktorých je založený napadnutý rozsudok, a Súdnemu dvoru poskytnie dostatok podkladov potrebných na uskutočnenie preskúmania v rámci odvolania.²⁶

41. Všeobecný súd uviedol v napadnutom rozsudku tieto konštatovania týkajúce sa rozhodujúceho vplyvu spoločnosti Groupe Gascogne na spoločnosť GSD:

„74 Hoci je pravda, že niektoré z faktorov uvedených žalobkyňou nasvedčujú tomu, že [GSD] mala širokú mieru samostatnosti, faktom zostáva, že žalobkyňa skutočne zasahovala do činnosti svojej dcérskej spoločnosti, že jej uložila značné obmedzenia pri usmerňovaní jej správania na trhu, a teda skutočne ovládala svoju dcérsku spoločnosť.“

18 — Rozsudok Alliance One (už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 111 a tam citovaná judikatúra).

19 — Pozri bod 29 vyššie.

20 — Pozri body 30 až 32 vyššie.

21 — Pozri napríklad rozsudok z 3. septembra 2008, z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, Zb. s. I-6351, ďalej len „rozsudok Kadi“, bod 335).

22 — Rozsudok z 3. mája 2012, Legris Industries/Komisia (C-289/11 P, bod 36).

23 — Rozsudok Alliance One (už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 113).

24 — Rozsudok Elf Aquitaine (už citovaný v poznámke pod čiarou 16, body 59 až 62).

25 — Táto poznámka pod čiarou sa netýka slovenského znenia návrhov.

26 — Rozsudok Alliance One (už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 64).

...

- 93 Z preskúmania všetkých dôkazov a tvrdení uvedených žalobkyňou a Komisiou teda vyplýva, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia tým, že konštatovala, že žalobkyňa pravidelne sledovala vedenie svojej dcérskej spoločnosti, a pripísala žalobkyni zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť. Bez toho, aby sa Komisia musela oprieť o domnienku skutočnej kontroly, ktorá vyplýva zo stopercentného podielu žalobkyne na základnom imaní spoločnosti [GSD], totiž Komisia mohla na základe všetkých dôkazov, ktoré mala k dispozícii, v prejednávanom prípade konštatovať, že materská spoločnosť skutočne ovládala svoju dcérsku spoločnosť.²⁷

42. V týchto bodoch napadnutého rozsudku Všeobecný súd preskúmal dôkazy a konštatoval, že Groupe Gascogne sa aktívne podieľala na činnosti spoločnosti GSD v takom rozsahu, že ako materská spoločnosť skutočne ovládala svoju dcérsku spoločnosť.

43. Preto sa domnievam, že druhý odvolací dôvod spoločnosti Groupe Gascogne je nedôvodný. Odôvodnenie Všeobecného súdu je dostatočné na to, aby umožnilo dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, na ktorých je napadnutý rozsudok založený, a Súdnemu dvoru poskytnúť dostatok podkladov potrebných na uskutočnenie preskúmania v rámci tohto odvolania. Preto tento rozsudok na rozdiel od toho, čo tvrdí Groupe Gascogne, nie je nedostatočne odôvodnený.

44. Z toho vyplýva, že prvý a druhý odvolací dôvod treba zamietnuť.

Tretí odvolací dôvod: výklad pojmu „podnik“ na účely článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003

Zhrnutie tvrdení

Odvolanie spoločnosti Groupe Gascogne

45. Groupe Gascogne tvrdí, že Všeobecný súd nesprávne vyložil pojem „podnik“ uvedený v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003. Účelom tohto ustanovenia je zabezpečiť, aby akákoľvek uložená pokuta nebola neprimeraná. Všeobecný súd sa pri jeho výklade dopustil dvojnásobného nesprávneho posúdenia. Po prvé zmýlil si pojmy „podnik“ a „osobná zodpovednosť“. Pojem „podnik“ má v práve hospodárskej súťaže veľmi špecifický význam a nevykladá sa rovnako ako „osobná zodpovednosť“. Je nevyhnutné vymedziť podnik na základe subjektu, ktorému možno pripísať protisúťažné praktiky.

46. Po druhé Groupe Gascogne tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho posúdenia, keď si zmýlil pojem podnik s pojmom skupina spoločností. Podľa judikatúry Súdného dvora sa má celosvetový obrat celej skupiny brať do úvahy pri stanovení 10 % limitu na určenie maximálnej výšky pokuty na účely článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 len v prípade, ak celá skupina spoločností tvorí jediný podnik. V napadnutom rozsudku (ani v rozhodnutí) sa nenachádza nijaké odôvodnenie preukazujúce existenciu takej skupiny.

47. Pokuta uložená spoločnosti GSD v spornom rozhodnutí dosahuje 13,2 milióna eur a Groupe Gascogne je spoločne a nerozdielne zodpovedná do výšky 9,9 milióna eur z tejto sumy. Groupe Gascogne tvrdí, že maximálna výška pokuty by nemala byť vyššia ako 2 070 400 eur, čo je 10 % obratu spoločnosti GSD. Tento údaj je uvedený za predpokladu, že sa vyhovie druhému odvolaciemu dôvodu spoločnosti Groupe Gascogne, teda že jej nemožno pripísať porušenie, ktorého sa dopustila GSD.

27 — Táto poznámka pod čiarou sa netýka slovenského znenia návrhov.

Reakcia Komisie

48. Komisia tvrdí, že tretí odvolací dôvod je nedôvodný. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že obrat podniku ako celku svedčí o jeho ekonomickom význame a vplyve na trhu. Groupe Gascogne je považovaná za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila GSD. Komisia bola preto pri stanovení maximálnej výšky pokuty oprávnená vychádzať z 10 % celosvetového obratu skupiny.

Posúdenie

49. Ako sa má 10 % limit (maximálna výška pokuty) stanoviť v prípade, ak sa konštatuje, že materská spoločnosť je zodpovedná za porušenie, ktorého sa dopustila jej stopercentná dcérska spoločnosť? Groupe Gascogne spochybňuje konštatovanie vyplývajúce z ustálenej judikatúry, že za týchto okolností sa 10 % limit uvedený v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 vypočíta na základe celosvetového obratu spoločností, ktoré tvoria skupinu. Groupe Gascogne tvrdí, že v prejednávanej veci by sa mal 10 % limit stanoviť na základe kombinovaného obratu spoločností GSD a Groupe Gascogne. Z toho by vyplynulo, že maximálna výška pokuty by bola nižšia, keďže 10 % kombinovaného obratu spoločností GSD a Groupe Gascogne (teda obratu holdingovej spoločnosti bez zohľadnenia jej dcérskych spoločností) by predstavovalo nižšiu hodnotu ako 10 % celosvetového obratu celej skupiny.

50. So spoločnosťou Groupe Gascogne nesúhlasím.

51. Výraz „podnik“ sa v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 vykladá extenzívne. Tento pojem zahŕňa viac ako jeden subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť. Aký je subjekt označený na účely tohto ustanovenia ako podnik?

52. Článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 odkazuje na „...každ[ý] podni[k] alebo združení[e] podnikov [, ktoré sa podieľa na porušení]...“

53. Pojem podnik zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od svojho právneho postavenia a spôsobu svojho financovania. Pod týmto pojmom treba rozumieť hospodársku jednotku, aj keď je táto hospodárska jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb. Ak takýto hospodársky subjekt porušuje pravidlá hospodárskej súťaže, podľa zásady osobnej zodpovednosti za toto porušovanie zodpovedá.²⁸

54. Ak je zodpovednosť pripísaná materskej spoločnosti, predpokladá sa, že táto spoločnosť sa podieľala na porušení. Preto podnik určený na účely článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 tvorí materská spoločnosť a dcérska spoločnosť.

55. Účelom 10 % limitu je zabrániť uloženiu takých pokút, pri ktorých je zrejmé, že podniky ich vzhľadom na svoju veľkosť determinovanú ich celosvetovým obratom nebudú schopné uhradiť.²⁹ Okrem toho Súdny dvor pri posudzovaní článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17³⁰ konštatoval, že odstrašenie je jedným z faktorov, ktoré sa majú brať do úvahy pri výpočte výšky pokuty.

28 — Rozsudok Alliance One (už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 42).

29 — Rozsudok z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, body 280 a 281).

30 — Ustanovenie, ktoré predchádzalo článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

56. Preto zastávam názor, že ak sa konštatuje, že materská spoločnosť je spoločne a nerozdielne so svojou dcérskou spoločnosťou zodpovedná za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, je v súlade so znením a účelom článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 určiť 10 % limit akejkoľvek pokuty uloženej na základe celosvetového obratu podniku s prihliadnutím na skupinu spoločností ako celok. Právo EÚ nevyžaduje, aby iné dcérske spoločnosti v skupine pôsobili na tom istom trhu alebo aby existovala súvislosť medzi nimi a porušením, na to, aby sa ich obrat mohol vziať do úvahy pri stanovovaní pokuty, ktorá sa má uložiť.

57. Komisia vyzýva Súdny dvor, aby zohľadnil niektoré sekundárne právne akty upravujúce účtovné závierky spoločností, osobitne smernicu o konsolidovaných účtovných závierkach. Komisia uvádza túto výzvu na podporu svojho tvrdenia, že 10 % limit by sa mal určiť na základe celosvetového obratu predmetného podniku. Vo svojom posúdení som tieto akty nezohľadnila.

58. Domnievam sa, že smernica o konsolidovaných účtovných závierkach nie je jednoznačne analogická. Definícia podniku uvedená v článku 1 ods. 1 a 2 tejto smernice nie je totožná s tou, ktorá sa uplatňuje v práve hospodárskej súťaže, keď sa materskej spoločnosti pripisuje zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť. Treba poukázať na to, že pojem „konsolidované účtovné závierky“ nie je vymedzený tak, ako je pojem celosvetový obrat vysvetlený v judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

59. Napokon, pokiaľ ide o údajné nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku³¹, poznamenávam, že Všeobecný súd uviedol tvrdenia spoločnosti Groupe Gascogne v bodoch 96 až 104 napadnutého rozsudku. Z konštatovaní Všeobecného súdu uvedených v bodoch 107 až 110 vyplýva, že Všeobecný súd zamietol tieto tvrdenia. Urobil to preto, lebo konštatoval, že Groupe Gascogne a GSD tvorili ten istý podnik a že podľa pravidiel práva hospodárskej súťaže sa má 10 % limit vypočítať na základe celosvetového obratu všetkých spoločností v rámci skupiny Groupe Gascogne.

60. V bode 108 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že: „... tento 10 % limit sa musí vypočítať na základe celkového obratu všetkých spoločností tvoriacich skupinu, na čele ktorej sa nachádza posledná holdingová spoločnosť, keďže len celkový obrat spoločností tvoriacich uvedenú skupinu môže byť ukazovateľom veľkosti a ekonomickej sily predmetného podniku (rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 71 vyššie, bod 90[³²])“.³³

61. V bode 111 Všeobecný súd vysvetlil: „... zohľadnenie konsolidovaného obratu materskej spoločnosti na účely uplatnenia limitu vo výške 10 % obratu predmetného podniku si nevyžaduje, aby sa preukázalo, že každá dcérska spoločnosť v skupine neurčuje svoje správanie na trhu samostatne.“³⁴

62. Okrem toho v bode 112 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že tým, že potvrdil stanovenie 10 % limitu na základe celosvetového obratu, nepripísal zodpovednosť za porušenie iným dcérskym spoločnostiam ako spoločnosti GSD patriacim do skupiny Groupe Gascogne.

63. Všeobecný súd v bode 113 vysvetlil, že tým, že na účely výpočtu 10 % limitu vzal do úvahy celosvetový obrat poslednej holdingovej spoločnosti (Groupe Gascogne), nevyžadoval, aby dcérske spoločnosti tvoriace skupinu pôsobili na tom istom trhu, ani aby existovala súvislosť medzi týmito dcérskymi spoločnosťami a porušením.

31 — Relevantné zásady stanovené v judikatúre Súdneho dvora už boli uvedené v bode 40 vyššie.

32 — Rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2007 (T-112/05 Zb. s. II-5049).

33 — Táto poznámka pod čiarou sa netýka slovenského znenia návrhov.

34 — Táto poznámka pod čiarou sa netýka slovenského znenia návrhov.

64. V týchto bodoch Všeobecný súd dal jasne najavo, že sa domnieva, že Groupe Gascogne a GSD tvoria ten istý podnik na účely článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 a že pri výpočte 10 % limitu by mal vziať do úvahy celosvetový obrat spoločností tvoriacich tento podnik. Správanie iných dcérskych spoločností v skupine nepovažoval za relevantné pre stanovenie pokuty. Tiež sa nedomnieval, že existovala súvislosť medzi týmito dcérskymi spoločnosťami a porušením.³⁵

65. Keďže tieto body napadnutého rozsudku umožňujú dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, na ktorých je tento rozsudok založený, a Súdnemu dvoru poskytujú dostatok podkladov potrebných na uskutočnenie preskúmania v rámci tohto odvolania, tento rozsudok nie je nedostatočne odôvodnený.

66. Preto zastávam názor, že tretí odvolací dôvod je nedôvodný.

67. Dodávam, že ak by Súdny dvor dospel k odlišnému záveru (teda že 10 % limit sa má stanoviť na základe kombinovaného obratu a nie celosvetového obratu), ale považoval by spoločnosť Groupe Gascogne za spoločne a nerozdielne zodpovednú za pokutu uloženú spoločnosti GSD do výšky 9,9 milióna eur, musel by sa vysporiadať s problémom, že nemá k dispozícii nijaké informácie o tom, aký bol v relevantnom čase kombinovaný obrat týchto dvoch spoločností. Preto nie je možné vypočítať 10 % z tejto sumy a zistiť, či by tento údaj viedol k zníženiu pokuty, ktorú má zaplatiť Groupe Gascogne, a ak áno, o aké zníženie by išlo. Vec by sa teda musela vrátiť Všeobecnému súdu.

Neschopnosť zaplatiť uloženú pokutu

68. Groupe Gascogne – rovnako ako jej dcérska spoločnosť GSD – na pojednávaní pred Súdny dvorom uviedla tvrdenia týkajúce sa jej súčasnej finančnej situácie, pričom tvrdila, že nie je schopná zaplatiť pokutu uloženú rozhodnutím. Takéto tvrdenia neboli uvedené v prvom stupni a na ich podporu nebolo citované nijaké ustanovenie Zmluvy, štatútu Súdneho dvora alebo jeho rokovacieho poriadku.

69. Domnievam sa, že tvrdenia spoločnosti Groupe Gascogne týkajúce sa jej platobnej neschopnosti sú neprípustné z troch dôvodov, ktoré som uviedla v bodoch 121 až 124 mojich návrhov vo veci Gascogne Sack Deutschland.

Nevydanie rozhodnutia v primeranej lehote

70. Prietahy v konaní postupom času poskytli prozaikom široký priestor na uplatnenie ich dôvtipu. Najlepším príkladom relevantným pre prejednávané odvolania je predhovor Charlesa Dickensa k prvému vydaniu jeho románu Bleak House (Ponurý dom – *voľný preklad*):

„Pred niekoľkými mesiacmi ma sudca Kancelárskeho súdu na verejnosti ako jedného zo skupiny asi sto päťdesiatich mužov a žien, ktorých neťažila nijaké podozrenia zo šialenstva, láskavo informoval že Kancelársky súd – hoci je vďačným predmetom mnohých ľudových predsudkov (a v tom okamihu sa mi zdalo, že sudca sa pozrel mojim smerom) –, je takmer dokonalý. Uznal, že miera jeho pokroku má určité nepatrné nedostatky, ale tieto boli zveličené a boli spôsobené výlučne ‚lakomosťou verejnosti‘ a táto vinná verejnosť zrejme bola až donedávna pevne odhodlaná v žiadnom prípade nezvýšiť počet kancelárskych sudcov, ktorých vymenoval – myslím – Richard II., ale postačí aj ktorýkoľvek iný kráľ.“

35 — Pozri bod 56 vyššie.

71. V rámci svojho štvrtého odvolacieho dôvodu Groupe Gasconne tvrdí, že Všeobecný súd porušil článok 47 Charty, lebo nerozhodol o veci v primeranej lehote. Súdny dvor sa už zaoberal otázkou, čo predstavuje primeranú lehotu na rozhodnutie v konaniach vo veciach hospodárskej súťaže pred Všeobecným súdom.³⁶ Táto vec však jednak umožňuje a jednak vyžaduje, aby Súdny dvor objasnil viaceré zásadné otázky.³⁷ Kedy a pred ktorým súdom (pred Všeobecným súdom, alebo v odvolacom konaní pred Súdnym dvorom) sa má vzniesť výhrada neprimeraných prietahov? Aké kritériá sa majú uplatniť pri určovaní, čo predstavuje „neprimerané“ alebo „zbytočné“ prietahy? A ak sa predpokladá, že došlo k neprimeraným prietahom, aký je primeraný prostriedok nápravy?

Právo na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote

72. Zásada účinnej súdnej ochrany je všeobecnou zásadou práva Spoločenstva vyplývajúcou z ústavných tradícií, ktoré sú členským štátom spoločné. Bola zakotvená v článkoch 6 a 13 EDLP a potvrdená článkom 47 Charty.³⁸ Článok 47 Charty stanovuje, že každý má právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote. Z článku 52 ods. 3 Charty vyplýva, že vzhľadom na to, že práva zaručené článkom 47 zodpovedajú právam, ktoré zaručuje EDLP, ich zmysel a rozsah sa má vykladať z hľadiska článku 6 ods. 1 a 13 EDLP.³⁹ Pri posudzovaní otázky, či sa o veci rozhodlo v primeranej lehote a ako sa má napraviť porušenie tejto zásady, teda treba uplatniť kritériá, ktoré ESPL stanovil pri výklade týchto ustanovení.⁴⁰ ESPL vo veci Sürmeli⁴¹ rozhodol, že zmluvné štáty sú povinné usporiadať svoje právne poriadky tak, aby ich súdy mohli spĺňať požiadavky stanovené v článku 6 ods. 1 EDLP, vrátane povinnosti prejednávať veci v primeranej lehote.

73. Európska únia samozrejme ešte nie je zmluvným štátom EDLP. Keďže však členské štáty už postavili Chartu na roveň Zmluvám, zaviazali sa zabezpečiť, že v rámci pôsobnosti práva EÚ sa budú účinne rešpektovať práva zaručené Chartou. Európska únia v súčasnosti navyše musí absolvovať nevyhnutné rokovania na pristúpenie k EDLP. Preto sa domnievam, že členské štáty sa už v zásade zaviazali zabezpečiť, aby súdny systém Únie bol schopný splniť požiadavky článku 47 Charty a článku 6 ods. 1 EDLP a zabezpečiť spravodlivé prejednanie vecí, ktoré spadajú do právomoci tohto systému, v primeranej lehote.

Uplatnenie výhrady neprimeraných prietahov

74. Je zrejmé, že najlepším spôsobom na zabránenie porušovaniu práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote je zabezpečiť, aby sa skôr, než sa prietahy v konaní zmenia na neprimerané, prijali nápravné opatrenia. Najvhodnejším postupom je prirodzene efektívna správa veci samotným súdom. Domnievam sa však, že je úplne vhodné a oprávnené, že účastník konania vyjadrí obavy, ak konanie trvá príliš dlho, bez toho, aby nevyhnutne čakal až do vydania rozhodnutia. Na tento účel sa možno (napríklad) po dlhom období zjavnej nečinnosti obrátiť na informačnú kanceláriu s cieľom informovať sa o postupe konania. Nemyslím si, že účastník konania je povinný takto podnecovať súd, ale výhodou aktivity účastníka konania je, že problém sa môže dať odstrániť už v zárodku. Súd môže prijať opatrenia na zabezpečenie, aby sa zvyšná časť konania zrýchlila tak, aby bolo právo na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote vo všeobecnosti dodržané.

36 — Rozsudky zo 17. decembra 1998, Baustahlgewebe/Komisio (C-185/95 P, Zb. s. I-8417, ďalej len „rozsudok Baustahlgewebe“); zo 16. júla 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH/Komisio (C-385/07 P, Zb. s. I-6155, ďalej len „rozsudok Der Grüne Punkt“), a z 25. októbra 2011, Solvay SA/Komisio (C-110/10 P, Zb. s. I-10439, ďalej len „rozsudok Solvay“). Posledný uvedený prípad sa týka nedodržania povinnosti Komisie postupovať v správnej časti konania v primeranej lehote a nedodržania povinnosti Všeobecného súdu rozhodnúť v primeranej lehote v konaní pred ním.

37 — Pozri tiež moje návrhy vo veciach Gasconne Sack Deutschland (body 125 až 141) a Kendrion (body 108 až 134).

38 — Rozsudok Kadi (už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 335).

39 — Článok 47 Charty zahŕňa obe práva. Článok 47 ods. 1 konkrétne zaručuje právo na účinný prostriedok nápravy a článok 47 ods. 2 zaručuje právo na spravodlivé a verejné prejednanie veci v primeranej lehote.

40 — Rozsudok z 28. februára 2013, Arango Jaramillo a i./ EIB (C-334/12 RX, ďalej len „rozsudok Jaramillo“, bod 28).

41 — Rozsudok ESPL Sürmeli v. Nemecko z 8. júna 2006 (stažnosť č. 75529/01, § 137, ESPL 2006-VII).

75. Okolnosť, či účastník konania vzniesol túto otázku v konaní pred Všeobecným súdom, podľa môjho názoru nemá vplyv na jeho právo následne ju vzniesť v odvolacom konaní pred Súdnym dvorom.

76. Odvolanie proti rozhodnutiu Všeobecného súdu sa obmedzuje len na právne otázky. Odvolacie dôvody môžu zahŕňať aj procesné vady, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú dotknutého odvolateľa.⁴² Podľa ustálenej judikatúry nevydanie rozhodnutia v primeranej lehote je takou procesnou vadou, ktorú Súdny dvor už uznal za prípustnú.⁴³

Je neprimeraná dĺžka súdneho konania merateľný pojem?

77. ESLP posudzuje primeranosť dĺžky konania z hľadiska konkrétnych okolností prejednávanej veci a berie do úvahy tieto štyri kritériá stanovené v jeho judikatúre: význam veci pre žalobcu, zložitosť veci, správanie žalobcu a správanie príslušných orgánov.⁴⁴

78. Vo veci Baustahlgewebe Súdny dvor meral dĺžku konania pred Súdom prvého stupňa (ktorú označil za „značnú“) odo dňa podania žaloby o neplatnosť do dňa vyhlásenia rozsudku Súdu prvého stupňa (v uvedenom prípade približne päť rokov a šesť mesiacov).⁴⁵ Od skončenia písomnej časti konania do rozhodnutia o otvorení ústnej časti konania uplynulo 32 mesiacov. Počas tohto obdobia bolo prijaté procesné rozhodnutie spojiť 11 vecí na účely ústnej časti konania. Súdny dvor uviedol, že primeraná lehota by sa mala posudzovať individuálne, a uplatnil štyri kritériá odvodené z judikatúry ESLP, ktoré som uviedla vyššie (ďalej len „kritériá Baustahlgewebe“). Súdny dvor tiež poukázal na niektoré obmedzenia, ktoré sú vlastné konaniam pred súdmi EÚ. Osobitne navrhol, aby sa vzali do úvahy pravidlá upravujúce jazyk konania.⁴⁶

79. Vo veci Der Grüne Punkt⁴⁷ konanie trvalo 5 rokov a 10 mesiacov, vrátane 3 rokov a 9 mesiacov, ktoré uplynuli od skončenia písomnej časti konania do otvorenia ústnej časti konania. Súd prvého stupňa počas tohto obdobia nevykonával nijaké procesné úkony. V odvolacom konaní Súdny dvor posúdil obdobie od podania žaloby do vyhlásenia rozsudku z hľadiska kritérií Baustahlgewebe.

80. Tak vo veci Baustahlgewebe, ako aj vo veci Der Grüne Punkt Súdny dvor konštatoval, že Súd prvého stupňa nerozhodol v primeranej lehote. Doterajší prístup k určeniu, či konanie bolo neprimerane dlhé, však bol možno skôr pragmatický ako vedecký.

81. Považujem za dôležité odolať pokušeniu všeobecne konštatovať, čo je „neprimerané“, so zameraním sa výlučne na celkovú dĺžku konania. Domnievam sa, že správnym východiskovým bodom je skôr stručný pohľad na činnosť Všeobecného súdu a obmedzenia, v rámci ktorých pôsobí, s cieľom zistiť vplyv týchto faktorov na čas potrebný na rozhodnutie veci a na základe toho presnejšie určiť tie obdobia počas prejednávania veci, ktoré by sa mali osobitne preskúmať.

82. Právomoc Všeobecného súdu sa od jeho založenia v roku 1989 značne rozšírila.⁴⁸ Odhliadnuc od tých oblastí práva, ktoré nie sú predmetom tohto odvolania, právomoc Všeobecného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam Komisie vo veciach hospodárskej súťaže nemožno jednoducho prirovnať k práci vnútroštátneho súdu pre právo hospodárskej súťaže. Veci týkajúce sa kartelov na úrovni EÚ sa často

42 — Článok 58 Štatútu Súdneho dvora.

43 — Pozri rozsudok Baustahlgewebe (už citovaný v poznámke pod čiarou 36, bod 19). Pozri tiež rozsudok Der Grüne Punkt (už citovaný v poznámke pod čiarou 36, bod 176).

44 — Rozsudok ESLP Pélissier a Sassi v. Francúzsko z 25. marca 1999 (sťažnosť č. 25444/94, § 67, ESLP 1999-II).

45 — Rozsudok Baustahlgewebe (už citovaný v poznámke pod čiarou 36, body 28 a 29).

46 — Tamže, bod 43. Pozri tiež články 36 a 37 rokovacieho poriadku týkajúce sa určenia jazyka konania.

47 — Už citovanej v poznámke pod čiarou 36.

48 — Pokiaľ ide o užitočné zhrnutie, pozri výročnú správu Súdneho dvora, konania Všeobecného súdu a štatistiky o súdnej činnosti Všeobecného súdu dostupné na http://curia.europa.eu/jcms/jcms/J02_7000/.

týkajú podnikov vo viacerých členských štátoch, ktoré podávajú žaloby o neplatnosť v jazyku konania, ktorý si vyberú z 23 (čoskoro 24) úradných jazykov, ktoré majú k dispozícii. Po skončení písomnej časti konania sa podania musia preložiť do jedného spoločného pracovného jazyka, aby mohli sudcovia a ich referendári začať pracovať so spisom. Všeobecný súd využíva to isté spoločné riaditeľstvo pre preklady ako Súdny dvor. Dochádza k súbehu nárokov na prekladateľské zdroje a nebolo by realistické predpokladať, že všetkým prekladom pre každú vec hospodárskej súťaže v konaní pred Všeobecným súdom sa môže (alebo by sa mala) priznať rovnaká priorita ako (napríklad) naliehavému prejudiciálnemu konaniu pred Súdnym dvorom, ktoré sa týka žalobcu nachádzajúceho sa vo väzbe. Ak bol predložený úplný súbor rozsiahlych podaní (návrh, vyjadrenie k návrhu, replika a duplika), s prípadnými rozšírenými lehotami pre všetky podania okrem pôvodného návrhu, a každý z týchto dokumentov sa tiež musí preložiť, je celkom možné, že kým spis možno zmysluplne začať študovať, uplynie približne 20 až 22 mesiacov.⁴⁹ Chcem povedať, že cezhraničná a mnohojazyčná povaha súťažného práva EÚ má spravidla za následok predĺženie času, ktorý uplynie, kým vec možno začať skúmať.⁵⁰

83. Pravdepodobne však neexistuje nič také ako „priemerná“ vec týkajúca sa hospodárskej súťaže. Niektoré veci môžu byť pomerne jednoduché, keď sa vytriedia uvedené tvrdenia. Iné môžu vyvolávať ťažko pochopiteľné, zložité a nové otázky. V niektorých prípadoch si samotný rozsah dokumentov a technických dôkazov, ktoré sa musia posúdiť, ako taký vyžaduje nesmiernu námahu. Ak viaceré podniky napádajú rozhodnutie Komisie, ktorým im bola uložená pokuta za účasť na karteli, je logické, že o ich veciach sa rozhoduje spoločne. To však znamená, že v jednotlivých veciach sa nemôže dosiahnuť rýchlejší pokrok ako v prípade tej veci v danej skupine, o ktorej sa rozhoduje najpomalšie.

84. Pokiaľ Všeobecný súd považuje za potrebné na riadne preskúmanie veci uskutočniť aktívnu správu veci (napríklad tým, že zvolá poradu týkajúcu sa správy veci alebo si písomne vyžiada od účastníkov konania ďalšie konkrétne informácie), tento čas by sa jednoznačne *nemal zohľadniť* pri skúmaní dĺžky konania. Čas vynaložený na zaručenie spravodlivého procesu je opodstatnený.

85. Aký význam má tvrdenie, že je všeobecne známe, že Všeobecný súd je preťažený, vedie sa pred ním veľa konaní a to nevyhnutne znamená, že Všeobecný súd rozhodne o veci oveľa neskôr, ako by o nej mohol rozhodnúť za iných okolností?

86. Hoci mám značné pochopenie pre zložité pomery Všeobecného súdu, domnievam sa, že všeobecné preťaženie nemôže samo osebe slúžiť ako odôvodnenie neprimeranej dĺžky konania, ktorá má za následok porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

87. V rozsahu, v akom upravené vnútorné postupy a aktívna správa vecí môže viesť k lepšiemu využívaniu jestvujúcich zdrojov, sa samozrejme treba usilovať dosiahnuť tento cieľ. Všeobecný súd v súčasnosti prehodnocuje svoj rokovací poriadok práve so zreteľom na tento cieľ. Úsilie zrýchliť konanie však nemôže byť cieľom, ktorý vytlačí všetky ostatné ciele. Právo na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote je právom, ktoré nezahŕňa jeden, ale dva kľúčové prvky. Úsilie za každú cenu zrýchliť konanie by nebolo zlučiteľné so zachovaním celkovej spravodlivosti konania. Tiež by to vo všeobecnosti nebol vhodný spôsob vedenia súdneho konania. V prípade týchto spojených odvolacích konaní boli dotknutým podnikom uložené značné pokuty za to, čo Komisia považuje za veľmi závažné porušenia pravidiel hospodárskej súťaže. Tieto podniky majú právo uviesť tvrdenia, ktorými spochybňujú toto rozhodnutie, právo na dôsledné preskúmanie týchto tvrdení a právo mať pocit, že

49 — V tejto súvislosti vychádzam z toho, čo je zrejme vo všeobecnosti obvyklým postupom v písomnej časti konania vo veciach hospodárskej súťaže pred Všeobecným súdom. Samozrejme, bolo by možné upraviť systém tak, aby sa o veciach týkajúcich sa hospodárskej súťaže rozhodovalo počas celého súdneho konania celkom odlišne. Zdôrazňujem však, že otázkou, ktorá je predmetom tohto odvolania [tak ako vo veciach Kendrion, GSD a Deltafina (C-578/11 P, v konaní pred Súdnym dvorom, ktoré je v súčasnosti prerušené)], je, či došlo k neprimeraným prieťahom pri rozhodovaní v konkrétnej veci, a nie či by bolo vhodné radikálne zmeniť súčasný systém.

50 — Tým nie je dotknutá poznámka uvedená v predchádzajúcej poznámke pod čiarou: aj v odlišne koncipovanom systéme bude existencia kartelov týkajúcich sa viacerých členských štátov a mnohojazyčná povaha EÚ podľa môjho názoru brániť tomu, aby sa vo veciach hospodárskej súťaže na úrovni Únie rozhodovalo rovnako rýchlo ako vo vnútroštátnych veciach hospodárskej súťaže.

Všeobecný súd v každom prípade prejednal ich vec spravodlivo. Ako Súdny dvor zdôraznil, úplné preskúmanie Všeobecným súdom je nevyhnutné na zaručenie spravodlivosti konania v prípade, ak Komisia koná ako vyšetrovateľ, prokurátor a orgán, ktorý ukladá sankcie.⁵¹ Ako som už uviedla, čas vynaložený na takéto dôkladné preskúmanie nie je „neprimeraný“ alebo „premárnený“. Na tomto základe spočíva legitimita rozhodnutí Všeobecného súdu.

88. Pokiaľ sú dostupné zdroje Všeobecného súdu nedostatočné na riadne vybavenie súčasného nápadu a nápadu, ktorý možno opodstatnene očakávať v budúcnosti, zodpovednosť musia niesť členské štáty.

89. Už som poukázala⁵² na povinnosť zmluvných štátov EDLP zabezpečiť, aby ich súdne systémy boli usporiadané spôsobom, ktorý rešpektuje právo na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote. Nevidím presvedčivý dôvod na uplatnenie odlišnej logiky na súdne inštitúcie EÚ. Právomoc Všeobecného súdu (a súčasne s ňou aj jeho nápad) sa postupom času podstatne zväčšila. Problém nápadu tohto súdu je všeobecne známy. Objavila sa žiadosť o ďalších sudcov⁵³, ktorej sa zatiaľ nevyhovelo. Aj za súčasných podmienok sa niekedy vyskytnú ťažkosti. Súčasný predseda Všeobecného súdu nedávno verejne upozornil⁵⁴ na zníženú výkonnosť Všeobecného súdu vyplývajúcu z ťažkostí v procese opätovného vymenovania (s náležitým ohľadom na preskúmanie výborom zriadeným podľa článku 255) a z neistoty týkajúcej sa neobsadenia miest do termínu obnovenia funkcie. Tieto obavy sú opodstatnené.⁵⁵ Osoba, ktorá podlieha právomoci jednotlivého členského štátu, je oprávnená očakávať, že tento štát primerane a efektívne usporiada svoj vnútroštátny súdny systém, pričom vymenuje dostatok kvalifikovaných sudcov a obnoví ich funkčné obdobie (za predpokladu, že sú spôsobilí) s cieľom udržať stabilné a efektívne súdnictvo a poskytne primeraný pomocný personál. Osoby, ktorých vec sa dostane pred súdy EÚ, určite majú rovnaké právo na systém, ktorý ochráni ich právo na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote.

90. Z toho vyplýva, že ťažkosti spôsobené preťažením súdu – hoci sú aj skutočné – nemožno zohľadniť pri posudzovaní otázky, či v konkrétnej veci došlo k neprimeraným prietahom.

91. Na základe toho, čom doteraz uviedla, považujem za opodstatnené po prvé nezohľadniť dobu od podania žaloby do skončenia písomnej časti konania, po druhé poskytnúť primeranú dodatočnú časovú rezervu (ako približný údaj uvádzam 4 mesiace, ale táto doba môže byť dlhšia vo veľmi rozsiahlej veci alebo v prípade, ak sú v danom období roka prekladateľské zdroje mimoriadne zaťažené) na získanie prekladu posledného podania po skončení písomnej časti konania a po tretie tiež nezohľadniť akékoľvek obdobie, ktoré možno pripísať aktívnej správe veci. Treba sa preto zamerať na preskúmanie období zjavnej nečinnosti a zároveň poskytnúť dostatočne veľkú časovú rezervu, ktorá je skutočne potrebná na prechod od štádia, keď sú písomné podania dostupné v pracovnom jazyku inštitúcie, k štádiu, keď možno reálne zaslať predvolanie na pojednávanie.⁵⁶

51 — Rozsudok z 8. decembra 2011, KME a i./Komisia (C-272/09 P, Zb. s. I-12789, body 102 až 106 a tam citovanú judikatúru). Pozri tiež body 68 a 69 návrhov, ktoré som predniesla v uvedenej veci, a tam citovanú judikatúru.

52 — Pozri bod 72 vyššie.

53 — Pozri časť II dokumentu http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-04/projet_en.pdf.

54 — List predsedu Jaegera írskemu predsedníctvu z 12. marca 2013, uverejnený na <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/13/st07/st07758.en13.pdf>. Predseda Jaeger predtým (23. mája 2012) zaslal Rade list, v ktorom uviedol sudcov, ktorých funkčné obdobie uplynie 31. augusta 2013, a požiadal dotknuté vlády, aby predložili svoje návrhy do 15. novembra 2012: http://www.parlament.gv.at/PAKT/EU/XXIV/EU/08/82/EU_88277/imfname_10037088.pdf. Pozri tiež House of Lords European Union Committee, 16. správa zo zasadnutia 2012-13, „Workload of the Court of Justice of the European Union: Follow-up Report“, najmä body 59 a 67, <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld201213/ldselect/lddecom/163/163.pdf>. Pozri tiež list CCBE z 26. marca 2013 adresovaný predsedovi Súdneho dvora pokiaľ ide o vymenovanie sudcov Súdneho dvora Európskej únie http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/260313_EN_EU_Repsp1_1364893059.pdf.

55 — V čase vypracovávania týchto návrhov sa zdá pravdepodobné, že (za predpokladu, že sa včas dokončia všetky vymenúvacie konania), v septembri 2013, keď dôjde k čiastočnej obmene obsadenia Všeobecného súdu, bude až deväť nových sudcov. Keďže pri pristúpení Chorvátska k EÚ 1. júla 2013 sa ďalší sudcovia stanú tiež členmi tak Všeobecného súdu, ako aj Súdneho dvora, znamená to, že viac ako tretina členov Všeobecného súdu bude nová.

56 — ESLP zaujal tento prístup. Pozri napríklad rozsudok ESLP Findlay v. Spojené kráľovstvo z 25. februára 1997 (§ 73 a § 74, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-I).

92. Opäť zdôrazňujem, že neexistuje zázračné číslo, ktoré by bolo možné abstraktne stanoviť ako „správne“ obdobie, ktoré by malo uplynúť od okamihu dostupnosti preloženého spisu do nariadenia pojednávania tak, aby bolo dodržané právo na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote.⁵⁷ Táto fáza konania môže v pomerne jednoduchej veci trvať šesť mesiacov. Podstatne zložitejšia vec (alebo – napríklad – kartel s viacerými vzájomne prepojenými odvolaniami) si môže vyžadovať dvojnásobný alebo aj dlhší čas. Vo všeobecnosti – ako ukazovateľ parametrov, v rámci ktorých uvažujem – sa domnievam, že ak vo veci, v ktorej nedošlo k *nijakej* aktívnej správe veci, uplynulo od skončenia písomnej časti konania (t. j. v jazyku konania) viac ako 18 mesiacov a účastníci konania ešte stále neboli informovaní o termíne pojednávania, je to dôvod na obavy. Domnievam sa, že takýto časový rámec prekračuje primerané pravidlo prejednávania veci.

93. Vyplýva z toho, že len čo tento (prirodzene arbitrárny) okamih uplynul, došlo k neprimeraným prietahom?

94. Myslím si, že nie. Podľa môjho názoru existuje prechodná fáza, v ktorej nepochybne došlo k prietahom, ale tieto prietahy ešte nie sú „neprimerané“. Opäť ide skôr o oblasť subjektívneho úsudku ako presnej analýzy. Ja by som bola zrejme ochotná akceptovať, že môže uplynúť ďalších šesť mesiacov, kým sa prietahy zmenia na neprimerané (alebo – hovorovejšie –, kým sa „neskoro“ nezmení na „neprijateľne neskoro“). Iní môžu pripisovať jednotlivým fázam odlišnú dĺžku. Keď však už od skončenia písomnej časti konania bez aktívnej správy veci a predvolania účastníkov konania na pojednávanie uplynie obdobie dlhšie ako dva roky, priklonila by som sa k považovaniu prietahov za neprimerané a vyžadovala by som preukázanie opaku.

95. Vzhľadom na vyššie uvedené teraz posúdim, či v prejednávaní veci došlo k neprimeraným prietahom.

Zhrnutie tvrdení

96. Groupe Gascogne uvádza, že keď podala na Všeobecný súd žalobu proti rozhodnutiu a uloženej pokute, obstarala si bankovú záruku na pokrytie zaplatenia tejto pokuty a prípadných úrokov z nej až do skončenia konania v prvom stupni. Groupe Gascogne tvrdí, že dĺžka tohto konania (takmer šesť rokov) bola neprimeraná.⁵⁸ Groupe Gascogne tvrdí, že Všeobecný súd porušil článok 47 Charty tým, že nerozhodol v primeranej lehote. Groupe Gascogne preto navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok alebo subsidiárne znížil uloženú pokutu s prihliadnutím na finančnú záťaž, ktorá jej vznikla v dôsledku porušenia jej základného práva.

97. Komisia po prvé tvrdí, že výhrada spoločnosti Groupe Gascogne je neprípustná, keďže táto spoločnosť nevzniesla otázku nevydania rozhodnutia v primeranej lehote na pojednávaní pred Všeobecným súdom. Po druhé napadnutý rozsudok sa nemá zrušiť v celom rozsahu, keďže Groupe Gascogne nenamietala, že jej právo na obhajobu bolo porušené, lebo Všeobecný súd nerozhodol o veci spoločnosti Groupe Gascogne v primeranej lehote. Po tretie, aj keby Súdny dvor konštatoval, že konanie pred Všeobecným súdom bolo neprimerane zdĺhavé, spoločnosti Groupe Gascogne nevznikla v dôsledku neprimeranej dĺžky tohto konania nijaká majetková ujma. Po štvrté primeraným prostriedkom nápravy za týchto okolností je, aby Groupe Gascogne podala samostatnú žalobu o náhradu škody. Po piate subsidiárne, ak Súdny dvor prizná v odvolacom konaní náhradu, táto náhrada by mala byť symbolická.

57 — Rozsudok Jaramillo (už citovaný v poznámke pod čiarou 40, body 43 a 44).

58 — Žaloba o neplatnosť bola podaná 23. februára 2006 a rozsudok bol vyhlásený 16. novembra 2011.

Posúdenie: nerozhodlo sa v primeranej lehote?

98. Domnievam sa, že z dôvodov, ktoré som uviedla v bodoch 128 až 130 svojich návrhov vo veci Gascogne Sack Deutschland, môže Groupe Gascogne uviesť otázku, či Všeobecný súd nerozhodol v primeranej lehote, po prvýkrát v odvolacom konaní pred Súdny dvorom.⁵⁹

99. Groupe Gascogne tvrdí, že došlo k prietahom medzi skončením písomnej časti konania a dňom, keď jej bolo doručené predvolanie na pojednávanie.⁶⁰ Groupe Gascogne však potvrdzuje, že po pridelení jej veci novému sudcovi spravodajcovi v septembri 2010 konanie postupovalo rýchlo.⁶¹

100. Groupe Gascogne podala žalobu o neplatnosť 23. februára 2006. Písomná časť konania sa skončila 23. júla 2007. Dňa 23. septembra 2010 kancelária Všeobecného súdu informovala spoločnosť Groupe Gascogne, že vec bola pridelená štvrtej komore (tomuto okamihu predchádzalo obdobie nečinnosti, ktoré trvalo približne tri roky a dva mesiace). Dňa 20. októbra 2010 Groupe Gascogne požiadala o opätovné otvorenie písomnej časti konania.⁶² Dňa 14. decembra 2010 bola táto spoločnosť informovaná, že vo veci bolo nariadené pojednávanie. Všeobecný súd prejednal vec 2. februára 2011 a rozsudok bol vyhlásený 16. novembra 2011.

101. Aká známa okolnosť by mohla odôvodniť (dlhé) obdobie od skončenia písomnej časti konania do nariadenia jednotlivých pojednávaní?

102. Pokiaľ ide o veci týkajúce sa tohto kartelu, prinajmenšom 15 subjektov, ktorým bolo určené rozhodnutie, podalo žaloby o neplatnosť na Všeobecný súd.⁶³ Jedna z týchto žalôb bola vzatá späť.⁶⁴ V dvoch veciach bol rozsudok vyhlásený 13. septembra 2010.⁶⁵ V deviatich veciach (vrátane prejednávanej veci) bol rozsudok vyhlásený 16. novembra 2011. Tri veci sú naďalej v konaní pred Všeobecným súdom. Okrem tohto odvolania a odvolaní vo veciach Gascogne Sack Deutschland a Kendrion sú v konaní pred Súdny dvorom v súčasnosti ešte dve ďalšie odvolania.⁶⁶

103. Vec spoločnosti Groupe Gascogne úzko súvisí s vecou jej dcérskej spoločnosti GSD. Toto konanie však postupovalo približne rovnako rýchlo ako konanie vo veci jej materskej spoločnosti, a preto nespomaľovalo toto konanie.

104. Z uplatnenia štyroch kritérií Baustahlgewebe je zrejmé, že vzhľadom na to, že Groupe Gascogne je spoločne a nerozdielne zodpovedná za pokutu do výšky 9,9 milióna eur, táto vec je pre ňu dôležitá.⁶⁷ Tiež je jasné, že vec vyvoláva zložité otázky.

59 — Pozri bod 75.

60 — Tento znak je spoločný všetkým trom odvolaniam. Pozri tiež veci Gascogne Sack Deutschland a Kendrion.

61 — GSD a Kendrion tiež uvádzajú, že konania v ich veciach po ich pridelení novému sudcovi spravodajcovi postupovali rýchlo.

62 — Pozri bod 17 vyššie.

63 — V týchto pätnástich veciach bolo šesť rôznych jazykov konania.

64 — Vec Cofira-Sac/Komisija (T-43/06). Uznesenie Súdu prvého stupňa zo 6. júla 2006 v uvedenej veci je dostupné v úplnom znení na internetovej stránke Súdneho dvora vo francúzštine a taliančine.

65 — (i) rozsudok Všeobecného súdu z 13. septembra 2010, Trioplast Wittenheim/Komisija. Jeho úplné znenie je dostupné vo francúzštine a švédčine na internetovej stránke Súdneho dvora. (ii) Trioplast Industrier/Komisija (T-40/06, Zb. s. II-4893).

66 — Veci Plásticos Españoles SA (ASPLA)/Komisija (C-35/12 P) a Armando Álvarez SA/Komisija (C-36/12 P). Konania v oboch veciach boli prerušené až do vyhlásenia rozsudku vo veciach Groupe Gascogne, Gascogne Sack Deutschland a Kendrion.

67 — Pokuta uložená spoločnosti GSD predstavuje 13,2 milióna eur. Groupe Gascogne je spoločne a nerozdielne zodpovedná za pokutu uloženú jej stopercentnej dcérskej spoločnosti do výšky 9,9 milióna eur.

105. Nemyslím si, že dĺžku konania možno pripísať správaniu spoločnosti Groupe Gascogne. Je pravda, že Groupe Gascogne 20. októbra 2010 požiadala Všeobecný súd, aby opätovne otvoril písomnú časť konania, s cieľom uviesť tvrdenia týkajúce sa nového postavenia Charty po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy (pozri body 19 až 21 vyššie). Zo skutočnosti, že Groupe Gascogne bola 14. decembra 2010 informovaná o nariadení pojednávania v jej veci, však vyplýva, že tento procesný úkon nemal nijaký alebo mal len malý vplyv na celkovú dĺžku konania.

106. Pokiaľ viem, počas obdobia zjavnej nečinnosti (tri roky a dva mesiace) od skončenia písomnej časti konania do žiadosti spoločnosti Groupe Gascogne o opätovné otvorenie písomnej časti konania nedošlo k nijakej aktívnej správe veci.

107. Tvrdenie spoločnosti Groupe Gascogne, že skutočnosť, že v jej veci bolo nariadené pojednávanie približne tri mesiace po jej pridelení novému sudcovi spravodajcovi, znamená, že ju zjavne bolo možné prejednať v takej lehote už na začiatku, odmietam ako nepodložené. Po prvé je neopodstatnené a nedôveryhodné domnievať sa, že nový spravodajca prevzal spisy, v ktorých jeho predchodca nič neurobil, a po druhé je úplne jasné, že sudca van der Woude a jeho spolupracovníci vynaložili výnimočné úsilie, aby sa veci týkajúce sa priemyselných plastových vriec prejednali. Bolo by úplne nesprávne a nerealistické použiť čas, ktoré si toto úsilie vyžadovalo, ako kritérium na posúdenie primeraného „normálneho“ času na vybavenie tejto veci.

108. Tiež je potrebné (ako som uviedla vyššie) poskytnúť primeranú rezervu na preklad a dôkladné preštudovanie viacerých vzájomne pripojených spisov – podaní a podrobných (zvyčajne nepreložených) príloh –, ktoré sa týkali toho istého kartelu a sporného rozhodnutia Komisie a ktoré vyvolali zložité skutkové a právne otázky. Pokiaľ môžem povedať na základe spisu, neexistovali osobitné dôvody, pre ktoré sa s odvolaniami týkajúcimi sa tohto konkrétneho kartelu malo od začiatku zaoberať s osobitnou naliehavosťou (alebo pre ktoré 3 z týchto 15 žalôb proti rozhodnutiu Komisie, ktoré viedli k podaniu prejednávanych odvolaní spoločnosťami Groupe Gascogne, GSD a Kendrion, mali byť od začiatku vyčlenené na osobitné zaoberanie – napríklad neboli podané dostatočne odôvodnené, ale napokon neúspešné návrhy na nariadenie predbežných opatrení). Inak povedané, odvolatelia mali právo na prejednanie svojich vecí s primeranou rýchlosťou, nič viac a nič menej.

109. Na základe uplatnenia tohto kritéria a všeobecných kritérií, ktoré som uviedla v bodoch 72 až 95 vyššie, je však nevyhnutným záverom, že toto konanie trvalo príliš dlho.

110. Podľa môjho názoru by mal Súdny dvor odolať pokušeniu určiť vo svojom rozsudku konkrétny počet mesiacov ako štandardnú dĺžku obdobia, ktoré by malo uplynúť od okamihu skončenia písomnej časti konania (v jazyku konania) do okamihu nariadenia pojednávania v obvyčajnej kartelovej veci. Hoci sa môžu a majú stanoviť interné ciele, takéto údaje sú orientačné. Môže byť úplne odôvodnené prekročiť ich v konkrétnom odvolacom konaní alebo v skupine odvolacích konaní. Z toho vyplýva, že – ako som už uviedla⁶⁸ – tieto prieťahy možno posudzovať len individuálne.

111. Zároveň pripúšťam, že je potrebné povedať viac ako „v prejednávanej veci došlo k neprimeraným prieťahom“. Po prvé je dôležité orientačne určiť rozsah porušenia práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote. Po druhé, ak by ktorýkoľvek zo žalobcov chcel podať samostatnú žalobu o náhradu škody⁶⁹, bude potrebné kvantifikovať toto porušenie s cieľom umožniť posúdenie takého nároku.

68 — Pozri body 81 až 84 vyššie.

69 — Pozri bod 133 a nasl. vyššie.

112. Musím osobitne zdôrazniť, že prieťahy nemožno presne kvantifikovať. Každé posúdenie je približné. Vychádzajúc zo znakov tejto veci, s prihliadnutím na všetky námietky proti spornému rozhodnutiu, ktorým bol sankcionovaný kartel priemyselných plastových vriec, a so zameraním sa na obdobie, ktoré uplynulo od skončenia písomnej časti konania do nariadenia pojednávania, považujem za primerané povedať, že uvedené štádium konania v tejto veci mohlo trvať až dva roky bez toho, aby nevyhnutne došlo k prieťahom, ktoré by bolo možné spravodlivo označiť za „neprimerané“. Z toho vyplýva, že toto konanie trvalo – po zaokrúhlení – v prvom stupni na Všeobecnom súde asi o rok a pol dlhšie, ako malo trvať.

113. Čo by mal Súdny dvor urobiť, ak sa otázka nevydania rozhodnutia v primeranej lehote uplatní v rámci odvolania?

Prostriedky nápravy

114. Ak sa vec neprejedná v primeranej lehote, akýkoľvek prostriedok nápravy za toto porušenie musí byť účinný.⁷⁰ ESLP v kontexte EDLP uviedol, že v právnom poriadku zmluvných strán by mal existovať osobitný postup na prejednanie takých nárokov.⁷¹

115. Súdny dvor uplatnil dva odlišné prístupy, a to zníženie pokuty vo veci Baustahlgewebe a osobitnú žalobu o náhradu škody vo veci Der Grüne Punkt. Ani jeden z nich nie je dokonalý.

116. Groupe Gascogne žiada Súdny dvor, aby uplatnil prístup Baustahlgewebe.⁷² Výhodou tohto prístupu je zjavná hospodárnosť konania. Ako však vysvetlím, mám pochybnosti o vhodnosti právneho základu tohto prístupu a o tom, do akej miery možno skutočne povedať, že poskytuje účinný a primeraný prostriedok nápravy.⁷³

117. Prístup použitý v rozsudku Der Grüne Punkt vyžaduje podanie samostatnej žaloby o náhradu škody na Všeobecný súd. Posúdenie, či žalobcovi vznikla ujma alebo strata a či existuje medzi ujmou a nedodržaním povinnosti rozhodnúť v primeranej lehote príčinná súvislosť a vyčíslenie škody prináleží Všeobecnému súdu. Akákoľvek náhrada škody odráža skutočnú ujmu, ktorá vznikla žalobcovi. Podľa prístupu uplatneného v rozsudku Baustahlgewebe k žiadnemu takémuto posúdeniu nedochádza. Ak žalobca poukáže na neprimerané prieťahy v rámci odvolania proti rozsudku Všeobecného súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o uložení sankcie za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, Súdny dvor neskúma konkrétne nároky na náhradu škody. Vykoná skôr celkový odhad primeraného percentuálneho zníženia pôvodnej pokuty. Už z povahy veci vyplýva, že prístup použitý v rozsudku Der Grüne Punkt je z procesného hľadiska náročnejší a vyžaduje podanie osobitnej žaloby. Okrem toho nárok by sa musel uplatniť na Všeobecnom súde, pričom žaloba o náhradu škody je založená práve na prejednaní vecnej žaloby týmto súdom. Bola by takáto žaloba v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 6 ods. 1 EDLP?

118. V celej Európskej únii zrejme neexistuje nijaký spoločný prostriedok nápravy za nevydanie rozhodnutia v primeranej lehote vo veciach hospodárskej súťaže. Niektoré členské štáty nariaďa v prípade neprimeraných prieťahov zníženie uloženej pokuty alebo zmiernia jej výkon.⁷⁴ Iné členské štáty poskytnú namiesto zníženia pokuty len finančnú náhradu.⁷⁵ Niektoré prijali osobitné ustanovenia týkajúce sa náhrady za porušenie práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote.⁷⁶ Iné sa

70 — Rozsudok ESLP Kudla v. Poľsko z 26. októbra 2000 (stažnosť č. 30210/96, § 156, ESLP 2000-XI).

71 — Tamže, § 157.

72 — Odvolateľky vo veciach Gascogne Sack Deutschland a Kendrion zaujali podobný prístup.

73 — Pozri body 130 a 131 nižšie.

74 — Rakúsko, Belgicko, Nemecko, Fínsko, Holandsko, Španielsko a Spojené kráľovstvo.

75 — Francúzsko, Taliansko, Poľsko a Rumunsko.

76 — Nemecko, Fínsko, Taliansko a Poľsko.

však domnievajú, že rozhodnutie, ktorým sa konštatuje, že sa skutočne nerozhodlo v primeranej lehote, postačuje ako spravodlivé zadostučinenie.⁷⁷ Aspoň v jednom členskom štáte⁷⁸ existujú osobitné pravidlá upravujúce percentuálnu mieru zníženia pokuty, ktorá sa má uplatniť za nevydanie rozhodnutia v primeranej lehote vo veciach hospodárskej súťaže.

119. Súdny dvor vyzval 27 členských štátov, Európsky parlament a Radu, aby písomne uviedli svoje názory na prístup uplatnený vo veci Baustahlgewebe a na prístup uplatnený vo veci Der Grüne Punkt. Sedem členských štátov sa vyjadrilo v prospech prvého uvedeného prístupu, tri sa vyjadrili v prospech druhého z nich a šesť členských štátov sa nevyjadrilo v prospech žiadneho prístupu. Rada potvrdila prístup Baustahlgewebe, pričom uznala, že oba prostriedky nápravy existujú popri sebe a ani jeden z nich nie je dokonalý. Európsky parlament považoval prístup Der Grüne Punkt za lepší.

120. ESLP uviedol, že vo veciach, v ktorých bola preukázaná procesná vada, môže rozhodnutie v primeranom prípade predstavovať náležité zadostučinenie.⁷⁹ Článok 41 EDLP ďalej stanovuje, že ESLP môže v prípade potreby priznať spravodlivé zadostučinenie. V práve EÚ však neexistuje rovnocenné ustanovenie, ktoré by Súdnemu dvoru výslovne priznávalo rovnocennú právomoc priznať „spravodlivé zadostučinenie“.

121. Z judikatúry Súdného dvora, z výkladu EDLP, ktorý podal ESLP, a z právnych tradícií členských štátov vyvodzujem nasledujúce zásady. Po prvé neexistuje jednotný prístup. Po druhé akýkoľvek prístup môže byť nedokonalý v tom zmysle, že bude mať tak výhody, ako aj nevýhody. Po tretie akýkoľvek prostriedok nápravy musí byť účinný, ak má splňať článok 13 EDLP, a teda aj článok 47 Charty.

122. Vráťme sa na chvíľu k základom.

123. Podnik podá na Všeobecný súd žalobu, ktorou sa domáha zrušenia rozhodnutia vo veci hospodárskej súťaže. Predložia sa zvyčajné postupné písomné podania a potom sa písomná časť konania skončí. Na začiatku osoby konajúce v mene podniku nie sú znepokojené plynutím času: súd na spise bezpochyby pracuje. Po určitom čase sa informujú v kancelárii Všeobecného súdu o postupe konania vo veci. Pokiaľ neexistuje nejaký náznak aktívnej správy veci, možno potom napíšu Všeobecnému súdu zdvorilý formálny list, v ktorom vyjadria obavy z dĺžky obdobia, ktoré už uplynulo, uvedú možné druhy škody (nepredpokladané dodatočné náklady na bankovú záruku, neistota poškodzujúca hodnotu podielov, sťaženie plánovania do budúcnosti atď.) a vyhradia klientovi právo namietat, že pri prejednávaní žaloby došlo k neprimeraným prietahom a buď požadovať zníženie pôvodne uloženej pokuty, alebo sa domáhať náhrady škody. Ak Všeobecný súd reaguje tak, že urýchli konanie, problém je v zárodku odstránený a nie je potrebný nijaký ďalší prostriedok nápravy. Pokiaľ k tomu však nedôjde, tvrdenie o neprimeraných prietahoch môže byť znovu uvedené na pojednávaní pred Všeobecným súdom.

77 — Nemecko a Grécko.

78 — V judikatúre holandských súdov týkajúcej sa vecí hospodárskej súťaže boli vytvorené nasledujúce pravidlá. Dĺžka konania sa považuje za neprimeranú, ak správne konanie spolu so súdnym konaním trvá dlhšie ako päť rokov a šesť mesiacov. Ak je doba presahujúca toto obdobie kratšia ako šesť mesiacov, pokutu možno znížiť až o 5 %. Ak neprimeraná dĺžka konania predstavuje 6 až 12 mesiacov, pokutu možno znížiť až o 10 % (najviac však o 10 000 eur). V prípade obdobia dlhšieho ako 12 mesiacov môže súd podľa voľnej úvahy určiť sumu, o ktorú sa má pokuta znížiť.

79 — Rozsudok ESLP Hauschildt v. Dánsko z 24. mája 1989 (§ 58, séria A č. 154).

124. Ako sa bude táto výhrada posudzovať v konaní pred Všeobecným súdom? Na tomto mieste by som chcela dôsledne odlíšiť prípady, keď žalobca stále môže v celom rozsahu uplatniť svoje právo na obhajobu, od prípadov – ktoré sú, dúfam, zriedkavé –, keď samotné plynutie času žalobcovi znemožnilo spravodlivé prejednanie jeho veci.⁸⁰ Za týchto okolností je skutočne jediným účinným prostriedkom nápravy za porušenie práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote zrušenie rozhodnutia. V týchto troch odvolaniach však nič nenasvedčuje tomu, že možnosť spoločnosti Groupe Gascogne, GSD alebo Kendrion účinne odôvodniť svoju žalobu by bola obmedzená.

125. Pokuta, ktorá je spochybnená v konaní pred Všeobecným súdom, bola uložená za konkrétne porušenie pravidiel hospodárskej súťaže. Za predpokladu, že ani jednému z vecných žalobných dôvodov sa nevyhoví, aký je dôvod zníženia pokuty? Podľa môjho názoru nijaký. Pokiaľ sú podniky schopné poukázať na konkrétne druhy škody – na škodu, ktorá im vznikla v dôsledku tej časti celkového trvania konania o ich žalobe, ktorú možno považovať za „neopodstatnenú“ alebo „neprimeranú“ –, môžu uplatniť (samostatný) nárok na náhradu škody podľa článku 340 ZFEÚ. Prietahy na Všeobecnom súde sú však koncepcne dosť odlišné od protisúťažného konania, pre ktoré Komisia vôbec uložila pokutu. Z tohto dôvodu možno výhradu neprimeraných prietahov v konaní pred Všeobecným súdom opodstatnene označiť za neúčinnú. Aj keď je z právneho hľadiska opodstatnená a podložená skutkovými okolnosťami veci, nemôže mať nijaký vplyv na rozhodnutie o žalobe.⁸¹

126. Ak je však takáto výhrada neúčinná v konaní pred Všeobecným súdom, je určite rovnako neúčinná v odvolacom konaní pred Súdnym dvorom?

127. Z tohto dôvodu nesúhlasím s prístupom Baustahlgewebe. Uloženie pokuty za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže podniku nemožno prirovnať k uloženiu trestu odňatia slobody jednotlivcovi, keď prietahy v konaní skutočne možno primerane napraviť (ak sa napriek tomu rozhodne, že jednotlivec je vinný a treba mu uložiť trest odňatia slobody) znížením trestu, ktorý sa má vykonať. Ak však podniku v dôsledku prietahov vznikla škoda, možno ju rozdeliť na druhy škody v príčinnej súvislosti s neprimeranou dĺžkou konania. Možno predložiť dôkazy a v prípade, ak sa preukáže škoda, možno priznať primeranú náhradu škody. V rámci právneho poriadku EÚ sa podrobným zisťovaním skutkového stavu a hodnotením dôkazov zaoberá Všeobecný súd, a nie Súdny dvor. To považujem za ďalší argument v prospech konštatovania, že samostatné konanie o náhradu škody pred Všeobecným súdom je vhodnejšie ako snaha poskytnúť účinný prostriedok nápravy znížením pokút v odvolacom konaní.

128. Jeden Lord kancelár Anglicka z 18-teho storočia si raz položil rečnícku otázku: „Očakávali ste niekedy, že spoločnosť má svedomie, ak nemá dušu na zatratenie a telo na potrestanie?“⁸² Jedným z dôsledkov toho, že podnik nemá takéto znaky, je, že – na rozdiel od jednotlivca – sa opodstatnene nemôže domáhať náhrady za psychickú ujmu spôsobenú konaním vedeným proti nemu.⁸³ Ak mu na trhu vznikla škoda v dôsledku neprimeraných prietahov, možno dôvodne očakávať, že sa pokúsi vyčíslit túto škodu v peniazoch a predloží dôkazy na podporu údajov, ktoré uvádza.⁸⁴

80 — Môže sa to zrejme stať skôr v prípade jednotlivca ako v prípade podniku, ale nemožno vylúčiť možnosť, že svedok, ktorý je pre podnik kľúčový, v priebehu príliš dlhého konania zomrie alebo ho nebude možné vyhľadať.

81 — Rozsudok z 21. septembra 2000, EFMA/Rada (C-46/98 P, Zb. s. I-7079, bod 38), a nedávno rozsudok z 29. septembra 2011, Arkema/Komisia (C-520/09 P, Zb. s. I-8901, bod 31).

82 — Edward, First Baron Thurlow Lord Chancellor of England 1778 – 1783 a 1783 – 1792, citované podľa POYNTER, J.: *Literary Extracts* (1844), zv. 1, s. 268.

83 — ESLP priznal v niektorých prípadoch náhradu nemajetkovej ujmy, ak sa domnieval, že prietahy v konaní museli spôsobiť sťažovateľovi útrapy a frustráciu: pozri napríklad rozsudok ESLP Barry v. Írsko z 15. decembra 2005 (sťažnosť č. 18273/04, § 61 a tam citovanú judikatúru). Ak však neexistuje nijaký dôkaz o ujme spôsobenej prietahmi, ESLP neprizná takú náhradu: pozri napríklad rozsudok ESLP Hauschildt v. Dánsko (už citovaný v poznámke pod čiarou 79, § 58).

84 — Pokiaľ mohol mať z prietahov prospech, pri vyčíslení celkovej škody, ktorá mu vznikla, by musel priznať tento prospech.

129. Dodávam, že môj nesúhlas s prístupom Baustahlgeewebe posilňuje obava týkajúca sa presného právneho základu na zníženie pokuty za týchto okolností. Opäť môže byť užitočné vrátiť sa na tomto mieste k základom.

130. Keď Komisia ukladá pokutu, stanoví jej výšku podľa voľnej úvahy. Nariadenie č. 1/2003 neobsahuje nijaké konkrétne ustanovenie, ktoré by jej poskytovalo právny základ na zníženie pokuty, ktorú by inak uložila, lebo správne konanie trvalo príliš dlho. Komisia to však urobila vo veci Dutch Beer.⁸⁵ V konaní o žalobe proti tomuto rozhodnutiu Všeobecný súd znížil pokutu o ďalších 5 % napriek tomu, že vecným žalobným dôvodom nevyhovelo.

131. Nie je mi jasné, ako článok 261 ZFEÚ (z ktorého Všeobecný súd vychádzal) môže poskytovať dostatočný základ na zníženie pokuty, keď neexistujú vecné dôvody na zmenu posúdenia Komisie týkajúceho sa *pokuty, ktorá bola primeraná porušeniu*. Je pravda, že článok 31 nariadenia č. 1/2003 a článok 261 ZFEÚ poskytujú Všeobecnému súdu (a v odvolacom konaní Súdnemu dvoru) „neobmedzenú právomoc“, ale táto neobmedzená právomoc úzko súvisí s vhodnosťou (alebo nevhodnosťou) pokuty uloženou v súvislosti so spáchaným porušením. Prietahy v konaní – či už ide o prietahy Komisie počas správneho konania, alebo prietahy Všeobecného súdu počas súdneho konania – nijako nesúvisia s konaním podniku alebo so závažnosťou porušenia.

132. Uvedomujem si, že prísnosť tohto prístupu nezodpovedá postoju, ktorý zaujal Všeobecný súd pri posudzovaní nárokov založených na neprimeraných prietahoch.⁸⁶ Súdny dvor tiež nezaujal tento prístup vo veci Baustahlgeewebe. Domnievam sa však, že Súdny dvor teraz môže a mal by rozhodnúť, ktorý z dvoch prostriedkov nápravy, ktoré sú v súčasnosti dostupné, je lepší. Chápem, že je lákavé rozhodnúť sa pre „procesnú hospodárnosť“ zníženia pokuty (o bližšie neurčenú percentuálnu mieru vypočítanú na neznámom základe)⁸⁷ v odvolacom konaní. Podľa môjho názoru taký prístup nemá dostatočný intelektuálny základ (vzťah medzi pokutou a konaním, právomoc, transparentnosť) a – v najhoršom prípade – sa môže zmeniť na takmer úplne arbitrárny. (Dodávam, že ak by sa normotvorca rozhodol zaviesť osobitné pravidlá, ktoré by stanovovali dôsledky pre úrovne pokút v prípade, ak došlo k neprimeraným prietahom buď v správnom, alebo súdnom konaní vo veciach hospodárskej súťaže, bolo by to úplne inak, ale domnievam sa, že táto možnosť sa zatiaľ nepreskúmala.)

Vyčíslenie škody

133. Groupe Gascogne tvrdí, že v dôsledku neprimeranej dĺžky konania pred Všeobecným súdom jej vznikla škoda. Neurčila však v rámci nároku na náhradu škody škodu, ktorú pripisuje porušeniu svojho práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote.⁸⁸ Na tomto mieste môže byť opäť užitočné vrátiť sa k základom.

85 — Rozsudok Všeobecného súdu zo 16. júna 2011, Bavaria /Komisia (T-235/07, Zb. s. II-3229, ďalej len „rozsudok Dutch Beer“).

86 — Okrem rozsudku Dutch Beer (už citovaného v poznámke pod čiarou 84) pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. apríla 2009, CD-Contact Data GmbH/Komisnia (T-18/03, Zb. s. II-1021), a rozsudok Všeobecného súdu z 5. júna 2012, Imperial Chemical Industries Ltd/Komisnia (T-214/06).

87 — Uvedomujem si, že generálna advokátka Kokott v bode 198 návrhov, ktoré predniesla vo veci Solvay (už citovanej v poznámke pod čiarou 36), navrhla znížiť pokutu uloženú v uvedenej veci o 50 %. Pokiaľ sa nemýlim, neuviedla konkrétne dôvody, pre ktoré by táto percentuálna miera mala byť vhodná. Je možné, že zaujala prístup, podľa ktorého „za všetkých okolností veci je správny údaj X“. Z dôvodov, ktoré som uviedla, s takým prístupom nesúhlasím.

88 — To isté platí pre spoločnosti GSD a Kendrion.

134. Keď Komisia ukladá pokutu za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže a podnik, ktorému je rozhodnutie určené, sa rozhodne napadnúť rozhodnutie Komisie na Všeobecnom súde, tento podnik má možnosť voľby. Buď môže zaplatiť pokutu, alebo obstarat' bankovú záruku na pokrytie tak samotnej pokuty, ako aj prípadnej zodpovednosti za úroky z tejto sumy.⁸⁹ Zastávam názor, že štandardným obchodným rozhodnutím podnikov je zvoliť si druhú uvedenú možnosť, lebo sa zvyčajne domnievajú, že je to v ich finančnom záujme. Groupe Gascogne to v každom prípade urobila.⁹⁰

135. Podanie žaloby na Všeobecný súd nemá odkladný účinok. Nenariaďujú sa ani predbežné opatrenia na ochranu žalobcu pred výlučne finančnou škodou v priebehu konania.⁹¹ Aj keď teda podnik úspešne napadne rozhodnutie Komisie, ktorým sa ukladá pokuta, a dosiahne buď úplné zrušenie tohto rozhodnutia, alebo aspoň zníženie pokuty, stále znáša náklady na financovanie prípadnej bankovej záruky, ktorú poskytol, a potom musí zaplatiť tak zvyšnú pokutu, ako aj úrok z nej. Tieto finančné náklady nemožno nahradiť.

136. Naopak, ak sa podnik rozhodne zaplatiť pokutu a potom úspešne napadne rozhodnutie o jej uložení, tento podnik má nárok tak na vrátenie zaplatených súm, ako aj na úroky z nich. Vyplatené úroky sú náhradou za to, že žalobca počas súdneho konania nemohol disponovať týmito prostriedkami.

137. Ak sa žaloba podaná na Všeobecný súd prejedná v primeranej lehote, uzná sa teda, že podnik, ktorý sa rozhodne zabezpečiť zaplatenie pokuty prostredníctvom bankovej záruky, je zodpovedný za finančné náklady, ktoré vyplynú z jeho rozhodnutia nezaplatiť pokutu vopred. Ak je konanie pred Všeobecným súdom neprimerane dlhé, tento podnik musí čeliť a) neistote a b) dodatočným nákladom, keďže musí znášať náklady na financovanie svojej bankovej záruky dlhšie, než sa očakávalo. Pokiaľ však vznikla majetková ujma za obdobie, ktoré presahuje „primeranú lehotu“ na prejednanie tejto žaloby, táto otázka je odlišná od porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, ktorého sa dopustil tento podnik, a pokuty uloženéj ako sankcia za toto porušenie. Ako navyše vysvetlím ďalej, takéto náklady sa nemusia vždy rovnať majetkovej ujme, keďže podnik si zvolil tento konkrétny spôsob na splnenie svojej povinnosti zaplatiť pokutu.⁹²

138. Ak teda podniku bola uložená pokuta za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, dĺžka konania o jeho veci nemá nijaký vplyv na samotnú pokutu.

139. Skôr než sa definitívne prikloním k prístupu založenému na samostatnej žalobe o náhradu škody, musím spomenúť dve zjavné potenciálne nevýhody. Po prvé, aký význam má v prípade, keď sa už premárnilo príliš veľa času, ďalší čas, ktorý bude potrebný na uplatnenie samostatného nároku na náhradu škody? Po druhé problémy vyplývajú zo skutočnosti, že nárok na náhradu škody sa bude musieť uplatniť práve na tom súde, o ktorom sa tvrdí, že spôsobil žalobcovi škodu tým, že neprejednal jeho vecnú žalobu proti rozhodnutiu Komisie v primeranej lehote.

140. Pokiaľ ide o prvú uvedenú námietku, je samozrejmé, že Všeobecný súd by musel zabezpečiť, aby sa každá samostatná žaloba o náhradu škody prejednávala bezodkladne. Za predpokladu, že to Všeobecný súd urobí, sa domnievam, že prvú potenciálnu námietku možno zamietnuť.

89 — Pozri list Komisie z 13. decembra 2005 zaslaný spoločnosti Groupe Gascogne (príloha 3 žaloby o neplatnosť rozhodnutia, ktorú Groupe Gascogne podala na Súd prvého stupňa).

90 — Urobili to aj GSD a Kendrion.

91 — Pozri napríklad uznesenie predsedu Všeobecného súdu z 2. marca 2011, 1. garantovaná/Komisia.

92 — Pozri body 134 až 138.

141. Druhá potenciálna námietka je závažnejšia. Žaloby o náhradu škody proti inštitúciám EÚ patria výlučne do právomoci Všeobecného súdu. Tento súd by musel preskúmať skutkové okolnosti, ktoré by vyplynuli z takého nároku na náhradu škody, akými sú okolnosti, či vznikla majetková a/alebo nemajetková ujma a či taká ujma bola spôsobená porušením článku 47 Charty. (Ak by Súdny dvor v odvolacom konaní ešte nekonštatoval, že v konaní pred Všeobecným súdom došlo k neprimeraným prietahom, jednou zo skutkových okolností, ktoré by sa museli posúdiť, by bolo, či skutočne došlo k neprimeraným prietahom.)

142. Hoci by také konanie prirodzene podliehalo preskúmaniu Súdny dvorom v odvolacom konaní, znamená skutočnosť, že Všeobecný súd by bol tak subjektom, proti ktorému sa namietalo porušenie základných práv, ako aj súdom, na ktorom bol uplatnený nárok, že tento súd by nebol „nezávislým a nestranným súdom“ na účely článku 6 ods. 1 EDLP?⁹³

143. ESLP konštatoval, že pojmy nezávislosť a nestrannosť sú úzko prepojené. Pri posudzovaní nezávislosti sú relevantné tieto faktory: spôsob vymenovávania členov dotknutého súdu, ich funkčné obdobie, existencia záruk brániacich vonkajšiemu tlaku a zdanie nezávislosti dotknutého orgánu. Pokiaľ ide o nestrannosť, ESLP konštatoval, že po prvé súd musí byť subjektívne nepredpojatý a nezaujatý a po druhé musí byť nestranný z objektívneho hľadiska, to znamená, že musí poskytovať dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek dôvodnej pochybnosti v tejto súvislosti.⁹⁴

144. Z článku 252 ZFEÚ a z článkov 2 a 3 Štatútu Súdneho dvora vyplýva, že pre členov Všeobecného súdu platia povinnosti, ktoré majú zabezpečiť ich nezávislosť a nestrannosť. Okrem toho je jasné, že ich nezávislosť pri posudzovaní nárokov na náhradu škody pravdepodobne nebude spochybnená, keďže nepodliehajú dohľadu nijakej inštitúcie alebo orgánu, ktorý by mohol mať záujem na výsledku takého konania.

145. Domnievam sa, že skutočnou otázkou je, či by bol Všeobecný súd vnímaný ako nestranný pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody založenom na tvrdení, že Všeobecný súd bol sám zodpovedný za porušenie základných práv žalobcu.

146. Podľa môjho názoru existujú primerané dôvody na priklonenie sa ku konštatovaniu, že Všeobecný súd by bolo možné opodstatnene považovať za dostatočne nestranný.

147. Po prvé prípadná náhrada, ktorá by sa musela zaplatiť, by nepochádzala od samotného Všeobecného súdu. Pochádzala by z rozpočtu EÚ, takže Všeobecný súd by nemal nijaký priamy záujem na finančných následkoch konania.⁹⁵ Po druhé na splnenie subjektívnej požiadavky nepredpojatosti⁹⁶ by Všeobecný súd musel zabezpečiť, aby takúto žalobu o náhradu škody prejedнала iná komora ako tá, ktorá prejedнала žalobu vo veci samej. Po tretie, pokiaľ je pravdepodobné, že tvrdenie o porušení článku 47 Charty sa uplatní skôr v odvolacom konaní ako v konaní pred Všeobecným súdom, o tom, či došlo k neprimeraným prietahom, by rozhodol Súdny dvor. Úloha Všeobecného súdu by bola obmedzená na posúdenie dôkazov o škode a výšky škody. Po štvrté, hoci situácia, ktorá spôsobuje konanie pre porušenie článku 47 Charty, spadá do pôsobnosti Všeobecného súdu, bolo by úlohou Komisie ako inštitúcie, ktorá podľa článku 17 ods. 1 ZEÚ podporuje všeobecný záujem Únie, vystupovať ako žalovaná v konaní na tomto súde.⁹⁷ Po piate každé rozhodnutie Všeobecného súdu by samozrejme podliehalo preskúmaniu Súdny dvorom, pokiaľ ide o právne otázky.

93 — V čase vydania rozsudku Baustahlgewebe generálny advokát Léger navrhol, aby tieto veci prejednával Súdny dvor. To však už nie je možné vzhľadom na zmeny v pravidlách týkajúcich sa právomoci Súdneho dvora po nadobudnutí platnosti Zmluvy z Nice. Pozri bod 321 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Der Grüne Punkt (už citovanej v poznámke pod čiarou 36).

94 — Rozsudok Findlay (už citovaný v poznámke pod čiarou 56, § 73).

95 — Pokuty patria do vlastných zdrojov Európskej únie.

96 — Pozri body 143 a 144 vyššie.

97 — Pozri tiež článok 335 ZFEÚ.

148. Zastávam teda názor, že pokiaľ sa odvolateľ domnieva, že mu vznikla škoda v dôsledku toho, že Všeobecný súd nerozhodol o jeho veci v primeranej lehote, žaloba o náhradu škody podaná na Všeobecný súd predstavuje vhodnejší a účinnejší prostriedok nápravy na účely článku 47 Charty, vykladaného z hľadiska článku 6 ods. 1 a článku 13 EDĽP, ako určité zníženie úrovne pokuty.⁹⁸ Pokiaľ je vhodné určitým spôsobom výslovne uznať porušenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, bez ohľadu na akékoľvek prípadné nároky na náhradu škody, domnievam sa, že rozhodnutie Súdneho dvora o tomto porušení predstavuje spravodlivé zadostučinenie.

149. Musím ešte spomenúť jednu otázku: Aká by bola „udalosť, ktorá vyvolala“ mimozmluvnú zodpovednosť Únie v zmysle článku 46 štatútu? Podľa môjho názoru touto udalosťou musí byť rozhodnutie Súdneho dvora, že v konaní pred Všeobecným súdom došlo k neprimeraným prietahom.⁹⁹ Z toho vyplýva, že päťročná premlčacia lehota na uplatnenie takého nároku na náhradu škody by začala plynúť od rozsudku Súdneho dvora v tomto odvolacom konaní.

150. Preto navrhujem, aby Súdny dvor určil, že pri rozhodovaní o žalobe spoločnosti Groupe Gascogne v konaní pred Všeobecným súdom došlo k neprimeraným prietahom, a aby jasne uviedol, že Groupe Gascogne môže podať samostatnú žalobu o náhradu škody, pokiaľ sa tak rozhodne.

O trovách

151. Ak sa Súdny dvor stotožní s mojím posúdením odvolania, v súlade s článkami 137, 138, 140 a 184 rokovacieho poriadku v ich vzájomnej súvislosti bude potrebné uložiť spoločnosti Groupe Gascogne ako účastníkovi konania, ktorých nemal úspech ani v jednom vecnom odvolacom dôvode, povinnosť nahradiť trovy konania.

Návrh

152. Preto navrhujem, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolanie,
- určil, že Všeobecný súd vo veci Groupe Gascogne/Komisia (T-72/06) nerozhodol v primeranej lehote a
- uložil spoločnosti Groupe Gascogne povinnosť nahradiť trovy konania.

98 — Domnievam sa, že táto výhrada spoločnosti Groupe Gascogne smerujúca k zníženiu pokuty je priamo založená na rozsudku Baustahlgewebe: nebola uplatnená ako samostatný nárok na náhradu majetkovej ujmy a/alebo nemajetkovej ujmy, pričom Súdny dvor by ani nemal právomoc posúdiť taký nárok.

99 — Ak by touto „udalosťou“ bol okamih, keď sa primerané rozhodovanie o veci zmenilo na neprimerané prietahy, jednak by existovala značná právna neistota, pokiaľ ide o okamih začatia plynutia päťročnej premlčacej lehoty, a jednak skutočne neprimerané prietahy v konaní pred Všeobecným súdom by dokonca mohli viesť k premlčaniu nároku pred vyhlásením rozsudku Všeobecného súdu. Tento prístup nemôže byť správny.